

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felolós szerkesztő: **BEAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Chorin és Rákosi.

Budapest, január 2.

(A.K.) Hogy még mindig vannak, akik szívesen törvényhozóknak, ez sokszor nem annyira a multnak fénye, mint inkább annak a jelenre vetett árnyéka. De hogy még Magyarországban, ebben a par excellence arisztokratikus országban is lehetséges az, hogy oly férfiak, akik semmit sem köszönhetek születésüknek, hanem mindent csak önmaguknak és munkásságuknak, polgári érdemeiknél fogva juthatnak oda, hogy egyenlő jogokat gyakorolhassanak a főrendiházban annak született törvényhozóival, ez nemcsak a jelenre vet fényt, hanem biztató sugarakat röpít a jövőbe is. Mert ha nem is juthattunk még oda, hogy minden érdem és polgári erény egyaránt érvényesülhessen és megtalálhassa a maga méltó pozícióját nemcsak a közhanem a társadalmi életben is, és hogy minden magyar ember, tekintet nélkül vallására és családfájára, minden akadály nélkül és kifejezett formák közt olvadhasson össze a magyar nemzet összes hagyományaira és összes aspirációival: hát legalább ott vagyunk, hogy ennek lehetősége nincs kizárva és hogy ez a jogosult óhajtat legalább szimbolizálva van azokban az egyesekben, akik nem hiába küzdtek s nem hiába szolgálták a nemzet és a haza ügyét, hosszú és nehéz évtizedeken át.

Ilyen férfiakul állanak ma előttünk, a kormány helyes és tapintatos választása következtében, Rákosi Jenő és Chorin Ferenc. Mindkettő mögött évtizedekre terjedő nyilvános küzdelem áll, érdemekben és sikerekben egyaránt gazdagon. S mindkettő sokkal nagyobb lényeződővé vált, hogysen a törvényhozó-tütleből, melynek a nemzet legjobbait kell, vagy legalább is kellene magába foglalnia, — hiányoznia lehessen. De mivel az első, mint

publicista, elvből nem akart soha képviselő lenni, mert nem akarta alárendelni a maga függetlenségét semmiféle pártnak — s miután az utóbbi éppen kétévizedes képviselői működése alatt fejtette ki erejének javát s továbbbi képviselői pályájának nem a választók bizalmának elvesztése, hanem az összeférhetlenségi törvény állta útját: — természetes, hogy mindkettejüknek a főrendiházban kellett találkoznia. S csak az az érdekes, hogy éppen egyszerre lépnek be oda mindketten. S ez ismét a Széll Kálmán politikájának érdeme. Mert ha annak a szabad választási eljárásnak következtében, melyet a képviselőház függetlensége érdekében ő maga inaurálált, elvesztést, jobban mondva, eldobta magától a befolyást a képviselők „kinevezésére“ nézve: — tehát a megmaradt törvényes befolyást annál skrupulózusabban gyakorolja a főrendiház új tagjainak „megválasztásában“. S így, amit a szabad választások következtében a képviselőház színvonala vesz, — a kormány kinevezési jogánál fogva a főrendiház nyeri. Valaminthogy az, ami a társadalom kebelében nem tud, vagy nem akar végbemenni, megtörténik a társadalom feje felett.

Rákosi Jenő méltón társul azokhoz az írói kiválóságokhoz, akik nála korábban jutottak a főrendiházba. S ezeknek sorában ő a negyedik. A kritikus, a költő, a mecenás után (Gyulai, Jókai, Bródy) jó most az, aki mindhármat egyesíti önmagában. S visz be valamit, amiben mindhármat felülmúlja. A magyar szovinizmust, melyben a „született“ főrendeket is messze tulszárnyalja. Mert sajnos, szovinizmus tekintetében ezeket tulszárnyalni könnyű. Érdekes játéka a véletlennek, hogy Rákosi Jenő most egyívű kerül a főrendiházban azzal a hajdani „kenyéradó urával“, aki mint gazdasági irnokot azért bocsátotta el szolgálatából, mivel Rákosi Jenő

verseket és vigjátékokat írt. „Neki, ugymond, olyan gazdasági irnok nem kell!“ És teljesen igaza volt. Így hát neki is része lett abban, hogy egykori gazdasági irnokát most törvényhozó kollegája gyanánt üdvözölheti.

Chorin Ferenc régi alakja és disze a közéletnek. S kora ifjuságától fogva nemcsak a nemzeti jogoknak, hanem a független meggyőződésnek is törhetlen bajnoka volt. Az inkompatibilitási törvénynek nem válik diszére, hogy „anyagi“ összeférhetlenség alá esett az, aki husz évnyi képviselői pályája alatt mindig a legtisztább idealizmust képviselte. Az idealizmus vitte a balközépre harminc év előtt, — s midőn az az 1875-ki fuzió után kormánypartivá lett, az idealizmus vitte őt ismét az ellenzékre. — Sohasem volt esetrő, hogy midőn az opportunitás a független egyéni meggyőződéssel összeütközött, Chorin az opportunitást választotta volna. S hogy az ellenzékét elhagyva, a nyolcvanas évek közepén a kormánypartba lépett, — ennek rugója is csak az az idealizmus volt, melyet a szabadelvűség kultusza gyújtott meg lelkében. Abban az időben vált meg ő az ellenzékétől, midőn Szilágyi Dezső, Pulszky, Lukács Béla és még számosan tették ugyanazt. De ha meg is vált az akkori ellenzékétől, csak formailag vált meg: ellenben azt a függetlenséget és azt az idealizmust, mely lelkében lakott, magával vitte. S hogy azzal a politikai idealizmussal, mely mindig lényege volt, a reális téren az ország anyagi érdekeinek istápolásáért egyesíteni tudta, — ez éppen egyik legfőbb érdeme. Ennek egyik gyümölcse a magyar gyáriparosok szövetsége, melynek Chorin áll az élén; s melynek nagy hivatása lett volna, ha már most elérhető lett volna az önálló vámterület — de melyre még nagyobb hivatás vár, ha a közös vámterületen kell a magyar ipar és kereskedelem érdekeit védeni és fejleszteni.

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

írta: JÓKAI MÓR

(10)

Ez az új kitérés egészen új helyzetet teremtett ránk nézve. Volt abban jó is, rossz is. Rossz volt az, hogy a hajónkba omló vizsugár kényszerítet bennünket arról gondoskodni, hogyan szabaduljunk meg az elárasztástól. Ezt elértük azzal, hogy levezteltük a vizet a gőzgép szivattyuján át. Ellenben a forró víz melegen tartja az egész hajónkat. Azt felfogtuk a gőzgép üstjében, ahonnan a fődélzetre is fölvezethető volt. A gejzir középoszlopának a visszahulló vize azonban elpatakzott egy nagy barlangjába a tátongó kráternek.

A gejzir újból kitérése után az egész helyzetünk alaposan megváltozott. Idefenn a hajón a középső vízoszlop visszahulló vize hűs klímát idézett elő, lenn a völgyben a forró vizet okádó sugarak hőséget terjesztének; tavak képződtek utánuk s apró gejzirek szökelltek fel a kokoszásakból.

Az esőképpen felfogott permeteg élvezhető volt, de nem kellemes. A nőm csak citromlével tudta inni. Egy napon a negrito felkapaszkodott a horgonyláncra a sziget aljából a hajóhoz, gyékényszatyor volt a nyakába akasztva, öröme csaholásban nyilatkozott meg. De három szót már meg tudott értetni a Padronéval: viz, kokusz és

batatás. A szatyorból legelőbb is elővette a kobakot s azzal megkínálta a feleségemet. A Donna megízlelte a kobak tartalmát s örömmel kiálta fel: „Ez tiszta ivóvíz!“ A negrito aztán két kezével igyekezett megértetni, hogy odalenn a sziklaparban egy zuhogó forrás támadt; őtet a lárna vezette rá, akinek a szimatja megérezte a friss vizet. Hihetetlennek látszott, de amint sorbamegkostoltuk a kobak tartalmát, el kellett hinnünk, hogy az friss ivóvíz. A többire nem is hallgatunk, a negrito érett kokuszdiókat hozott magával és ignámékat, azoknak most van a szüretelési évadja. Vittük a fiut magunkkal a part felé. A láva forrása ellen facipőket húztunk fel, azokat adtuk a negritónak is. Így szálltunk alá a horgonyig. A negrito elvezetett bennünket a sziklából kiömlő forrásig. Meglepett bennünket annak a vízbőség. Kitaláltuk a keletkezését. Ez a víztömeg a gejzir középoszlopából zudul alá a hegyoldali sziklaskadéknál át, teljesen megtisztulva, a szikla száadáig. Megkaptuk, a mire oly epedve vágytunk, a jó ivóvizet. — De hogy szállítjuk ezt oda fel a hajóhoz? Egymás szemébe néztünk a Padronéval. Két szót mondtam neki, amire ő a kezét nyújtotta. Arra való kéz volt. Azt mondtam neki, hogy vágjunk lépcsősort a horgonytul fel a hajóig. Merész terv volt. A láva még a sziklák kéreg alatt így lehet. Meg kell kísértenünk. Facipőnk megvédik a lábainkat az elperzseltetéstől. Felülről kezdünk hozzá, ahol a lávárég legvékonyabb. Kemény munka volt, de jól sikerült. Egyelőre csak akkora lyukakat vágtunk a lávába, a minőkbe egy em-

berláb facipőstül elfér. A csákánnyal áttört lávárég még itt-ott izzó paraszat fedett fel; de már az is sziklárd volt s a kizárt széndarabok rögtön elfekettek. A lávárég sehol sem szakadt be alattunk. Husz nap alatt mi ketten elkészültünk a lépcsőzettel. Ezzel aztán föllesegés lett téve a mechanikai láncvasat, a vicinális. Ember járhatott facipővel, láma pálmakéregbe kötött lábbal a még mindig forró lépcsőkön. A láma szaladva futott fel rajtuk, hátán levő terhével.

— És mindez állami szubvenció nélkül jött létre, — dörmögém én halkán.

— Valga me Dios! Hiszen nem volt szindikátusunk!

— S az engedményesek nem kaptak dividendát?

— Dehogyan nem; övük lett a kókusz és ignáme, amennyit csak elbírtak belőle. Ittak is hatalmas toasztokat a kifogyhatlan forrásvízből; kár, hogy gyorsiró nem volt jelen a lakomán, aki megörökítette volna. Ez időtől kezdve mindennap volt menyhal az asztalon ignáme-körözzel, pisztácia-mártással. És ennek már tizenkét esztendője. Azalatt szigetünkbeli egy paradicsomkert lett. Hajónk a boldogság hazája. Két év alatt családi örömek szálltak le edes itthonunkba. Nekem fiam, majd leányom született, a Padronének szintén, de még előbb. Az már tizenkét esztendő. Most azoknak élünk.

— Gyönyörű gyermekek. De nincsen nevük.

— S ezért nem kerülnek bele a góthai almanachba. Ami rájuk nézve nagy szerencsétlenség.

idejűleg január közepe táján nyújtassék be. Ez a követelés eljöttét s a javaslat betérjésének határidejére vonatkozólag a két kormány későbbben fog megegyezni egymással.

A közös járadék konvenczióját mindössze csak azért tárgyalták, mert a magyar kormány az osztrák pénzügyminisztériummal szemben álláspontját körvonalozni kívánta.

As új kiegyezés állítólag tíz óra szél.

A kiegyezési javaslatok letárgyalása után nyomban fel fogják vetni a kérdést, hogy a német kereskedelmi szerződés felmondandó-e. Hír szerint monarchiánk részéről nem fognak élni a felmondás jogával, de valószínű, hogy Németország fogja a szerződést felmondani.

Ezekre az adatokra, a melyeket a magyar félhivatalosan kívül a *Fremdenblatt* is megcáfol, a magunk információja szerint is csak azt mondhatjuk, hogy részint nem igazak, részint nem úgy igazak.

A *Fremdenblatt* azt mondja a kiegyezésről, hogy egyelőre be kell érni azáltal, de egyszersmind megnyugtató kijelentéssel, hogy a monarchia politikai és gazdasági közösségének eszméje diadalra jutott és Ausztria nyomatókos érdekei minden irányban megóvottak. A kiegyezés részleteit a kiegyezési javaslatnak a parlamentben való előterjesztéséig titokban tartják, a miből kitűnik, hogy a lapoknak a részletekre vonatkozó közlései nem autentikusak és a mellett sok pontban nem felelnek meg a valóságnak.

A miniszterelnök köszönete. Megemlítettük, hogy Szolnok-Dobokavármegye táviratilag üdvözölte a miniszterelnököt. Széll Kálmán miniszterelnök az üdvözlőre a következő választ küldte:

A vármegye törvényhatósági bizottsága nevében tolmácsoló újvíz jó kívánatok és a meleg hang, amellyel személyemről megemlékeztek, őszinte örömmel töltött el. Fogadják érte köszönetemet. Széll Kálmán.

As olasz nagykövét. A *Neues Wiener Tagblatt*-nak Rómából, bevallott helyről azt jelentik, hogy gróf Nigra bécsi olasz nagykövét, a küszöbön levő kereskedelmi szerződéses tárgyalásokra utalva, illetékes helyen fölmentését kérte és hangsúlyozta, hogy a készülő tárgyalások során fiatalabb erőre van helyette szükség. Az olasz külügyminiszter azonban határozatlanul kívánja gróf Nigra maradását, mert különösen a mai körülmények között nem nélkülözheti az ő gazdasági tapasztalatait, így tehát egyelőre szó sem lehet arról, hogy a bécsi olasz nagykövetség vezetésében változás álljon be.

As aradi püspökség. Aradról írják: *Mangra* Vazul hívei újból akarták jelölni a püspöki székre, ebbe azonban Mangra nem egyezett bele, mert — ugymond — nem akar tünetni a királyi döntés ellen. A Mangra-párt ennek következtében elhatározta, hogy

jelöltje az aradi püspöki székre *Musza* Filaret, karánsebesi archimandrita lesz, akire a párt összes tagjai le fogják adni szavazataikat. Musza Filaretről az a hír jár, hogy nem tud magyarul.

A bolgár kereskedelmi szerződés felmondása. Berlinből távirják, hogy *Sofjaból* odaérkezett hírek szerint a bolgár kormánynak az a szándéka, hogy az osztrák-magyar monarchiával kötött kereskedelmi szerződését már a legközelebbi napokban felmondja.

KÜLFÖLD

As osztrák Reicharath fölösztatása. A *Ludove Noviny* prágai lap tudni véli, hogy az osztrák kormány a képviselőházat föl fogja oszlatni, mert most már kétségtelen, hogy a kiegyezési javaslatok tárgyalását a mostani parlamenttel meg sem merik kezdeni.

A szerb kereskedelmi szerződés fölmondása. A szerb kormány azt hiszi, hogy monarchiánk föl fogja mondani a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződést s el is van készülve erre az eshetőségre. Az a véleménye, hogy az osztrák-magyar kormány mindenestre barátságos megegyezést óhajt Szerbiával, különösen azért, mert pár év óta az osztrák-magyar monarchia szerbiai kivitele husz százalékkal csökkent. Az egyre növekvő német és orosz bevételre való tekintettel, Szerbia közvetlen összeköttetést óhajt Passaival és Odesszával s az osztrák-magyar-szerb kereskedelmi szerződés megújítását ígérekpen ennek a óslnak az elérését óhajtja biztosítani.

As előrelátó karlisták. A karlista elvét ezidőszent csak *Don Carlos* és fia, *Don Jaime* herceg képviseli. Az előbbi már öreg ember s nincs remény, hogy második feleségétől, *Rohan* hercegnőtől utódai legyenek, *Don Jaime* pedig még legényember. Don Carlos különben nem számít sokat, mert tétlenül él Velencében. A karlisták azt szeretnék, ha több karlista herceg lenne készletben, tekintve minden eshetőséget, s ezért elhatározták, hogy *Don Carlostól* kérni fogják *Don Jaime*-nek a megházasítását. Persze feleségnek lehetőleg egy oly királyi hercegnő volna a legjobb, kinek a családja esetleg előmozdíthatná a karlisták ügyét. De melyik uralkodó-család legyen az?

Akóé Venezuela ellen. *Castro* elnök úgy nyilatkozott a Reuter-ügynökség tudósítója előtt, hogy ha az idegen hatalmasságok a vizsály gyors és végleges olintézését óhajtják, csak a köteles kimételet kell taunasiának Venezuela iránt. A vizsály megszüntetése most inkább tőlük függ, mint Venezuelától. — Caracásból jelenti egy távirat, hogy egy newyorki pénzemberekből alakult szindikátus amely nem áll

összeköttetésben *Seligmannal*, *Castro* elnökkel egyezésre igyekeznek lépni olyan kölcsönre nézve, amely Venezuelának lehetővé tenné, hogy tartozásait ki-egyenlítsé. A szindikátusban állítólag egy francia bankház is van. — Washingtonban azt hiszik, hogy *Castro* válaszában van egy feltétel, amelyet az itteni hatóságok nem loznak elodaghatni. A kültügyi hivatal azonban nem látja helyénvalónak, hogy a hatalmasságok között váltott javaslatok részleteit helyeslje, vagy helytelenítse.

A marokkói lázadás. A marokkói lázadás nagyon érdekesen kezd alakulni, mint ez az egyes részletekből kivehető. Amit például a berlini *Localanzeiger* mond egy „elszöngy helyről kapott információ alapján”, az egyenesen szenzációnak számíthat. E forrás szerint még nem lehet tudni, hogy a hatalmak mint fognak csoportosulni a marokkói veszedelemmel szemben, ez azonban nem sokára elvárható. Szinte bizonyos, hogy egy esetleges uralkodóválság Fezben a hatalmakat nem fogja arra indítani, hogy Marokkó befolyeibe avatkozzanak. Ha pedig mégis megtörténik, akkor ezt az érdekelt hatalmak konferenciája fogja megelőzni. S ezt Németország meglehetősen rokonszenvvel fogadná. Németországnak különben az az elhatározása, hogy kereskedelmi érdekeit minden körülmények közt megővje, egyébként azonban nem avatkozik bele az érdekelt hatalmak rendszabályaiba.

Most jön a szenzációs része a dolognak. A marokkói lázadókat az *alpiri kabyl* törzsek határozottan támogatják. Továbbá feltűnik, hogy a lázadók oly kitűnően vannak fölfegyverkezve s oly alapos stratégiai vezetés alatt állnak, amilyen maguk a marokkóiak nem lennének képesek. Kétségtelen, hogy a szultán, aki pár hónappal ezelőtt még szírdán útt a trónján, csak egy igen erősen érdekelt hatalom titkos közreműködése által bukott anynyira, hogy most földönfutó, vagy nem sokára az lesz. A szultán környezetében levő kétes elemek tulajdonképpen része angol volt. A mostani lázadásnak angol-ellenes éle is van s a lázadók — francia területéről jövő pompásan fölfegyverzett kabyl törzsek támogatják. Lehet, hogy ez csak faji rokonszenv, de lehet az is, hogy csakugyan titkoszatos erők működik közre a lázadásban kívülről.

Tanger, január 2.

A tegnap este Fezből ideérkezett jelentések szerint a pretezens, aki jelenleg a hizaíndok vidékén táboroz, a közeiben lakó törzsekhez leveleket küldött, avval a felhívással, hogy csatlakozzanak hozzá. A *seriff* csapata a legutóbbi vereség alkalmával, hí szerint, telényire olvadt le, de a szultánnak állítólag még 15.000 löny haderő áll rendelkezésre. *Bu Hamara* hadereje azonban még gyengébb. Fezben megerősítik a város falait, bár eddig a felkelők részéről nem vehetők észre előkészületek a támadásra. Ugyáztik, hogy ezidőszent nem rendelkeznek elegendő haderővel, hogy élelmiszerek beszerzése végett több napra eltávozhassanak falvaiktól. Fezben, ahol állandóan

mánszerűleg igazolja közös nevek és ugyanaz a sorhelyek az abeben. Pedig hangbeli értékek már fölülte különböz.

De még szembeütőbb a görög H (éta = é, i) és a latin H (= h) közti kapcsolat. Ez a két betű nemcsak eredetre, de alakra is teljesen azonos, de a görög a semita torokiny-mássalhangzóból csupán a torokinyhangzót hehezett híján tartotta meg, a latin pedig csupán a hehezetet.

A görög H és a latin H teljesen azonos eredetű, alakú, értékek mégis különböz, amaz é-t, ez h-t jelent.

Ez a példa is azt mutatja már, hogy a hangbeli érték különbsége nem eöfolja meg azonos eredetüket. Igaza lehet tehát *Fadrusznak* a magyar-etruszk betű atyafisága dolgában, még ha egyik-másik vagy sok betű értéke nem azonos is. (De különben, ha igaz az *Esti Lovéinek* az az állítása, hogy „etruszkul olvasni még *Wlassics Gyula* sem tud széles evilágban, valamint senki más nem tud” — hogy mondhatjuk, hogy az etruszk betűeknek hangértéke más, mint az ósmagyar betűké?)

A görög és latin H esete azonban még nem elegendő bizonyíték annak az állításnak, hogy lehet talán a két alfabetának minden betűje más hangértékű, mégis lehet egyeredetű a két alfabéta. Itt a két egyforma betűnek különböző hangértéke természetesen és faji fonetikai módosulások eredménye. De van erre más bizonyíték is, amire alábbiakban akarok rámutatni.

A szombati *Esti Lovéinek* a címe *Nabukodonozor*. Ez a cím juttatta eszembe ennek a szónak a tragikomikus történetét. Több egy fél évszázadánál, hogy *Rawlinsonnek* sikerült lemásolni *Dariusz* király háromnyelvű, ékíratos behisztani sziklafeliratát és ennek nyomán elolvasni, megérteni a már előbb ismert perzsa szöveget az azon levő párhuzamos semita-nyelvű szöveget is. *Rawlinson* össze is állította a semita (asszír) ékíratos abc-t és annak nyomán évek folyamán rengeteg sok szöveget kibővítették.

Ugyannyira, hogy mikor néhány évvel később, a *Society Asiatic* ugyanazt a szöveget négy külön-féle helyen lakó, egymással nem érintkező, ellenőrzés alatt dolgozó tudósok odaadta kibetűzésre, néhány hét alatt valamennyi kibetűzte és egyezően fejtekte kiértelmét.

Es bár ez a kísérlet fényesen bebizonyította, hogy a betűzés helyes, néhány év múlva mégis az a komikus dolog esett meg ó boldogult feisége *Nabukodonozor* király nevével, — akinek a koronázóját maga *Nabu* isten oltalmazza — hogy egy-szerre két külön helyen lakó tudós is rájött, hogy ezt a *Nabukudurussur* nevet lehet *Anpasadusis*-nak is olvasni. És mind a két olvasás mód helyes!

Ez volt legalább is olyan fura, mint „ne bolondozzon az ur”-nak olvasni. Biz az bolondozott. Egyik olvasás olyan helyes volt, mint a másik, még csak azt se mondhatták egymásra, hogy „tudománytalan dolgok számára tudományos értéket követel”, — mert hisz tudom hozzáértő tudta jól, hogy mind a két olvasás mód helyes.

Hogy lehetséges az? — Erre a kérdésre megtalálták később a választ és ez a válasz aztán nyilvánvalóvá teszi azt is, hogy az etruszok is ósmagyar abc lehet egyeredetű, ha egyetlen betűjük sem egy hangértékű.

Az a behisztani sziklára rótt diadalmi okmány három nyelven volt szerkesztve, hogy *Dariusz* királynak az ál *Smerdis* ellen viselt dicsőséges dolgaikat birodalma minden nyelvén hirdesse a világak. Az első volt a perzsa, ezt leghamarabb betűzték ki, a másik volt a semita (asszír), amelyik *Nabukudurussur* ó felsége nevével ezt a csufot ejtette a tudósok, a harmadik (a sziklán a középső rovat) a szumirnak nevezett nyelvű. Ezt előbb betűzték ki, mint a semitát és ez szolgált a főklyát, amellyel amannak a rejtjeibe bevilágították. Az asszír ékíratok rejtjelmei évtizedekre elterelték a szumirtól az érdeklődést, aztán szumir nyelvű ékíratok órási számmal csak a legutolsó harmadfél évtizedben ástak ki, úgy hogy a

szumir tudomány még csak ezentul fogja hatalmas eredményeit világgá hozni.

De már az 50-es évek végén ki tudták betűzni a szumir szöveget és megállapították, hogy az valószínűleg urallaltjai eredetű, de mindenesetre ragozó nyelven beszélő ósregi nép és ettől véle kölcsön úgy az asszír, mint a perzsa kulturáját és főleg ékíratos írásjegyeit.

Ez a szumir anyírás eredetileg képirás volt, vagyis minden jel egy egész szót fejezett ki, mint az óskorban az egyiptomi hieroglifa-írás. Az egyiptomiak vették-e át a szumiraktól, vagy ezek amazoktól, vagy mindenkülkőn-külön találták-e ki, az a kérdés nem tartozik ide. Csak azért említem, mert az egyiptomi írásnál a járatlan ember is látja, hogy az írásjel, mert az egyiptomiak festették írásukat; az az ékíratoknál az ábrázolatot lehetetlen felismerni, mert ezek nem festették jeleiket, hanem jól agyagba vésték egy szöglettel aztán téglává égették az agyagot. Azért szegletes és ékialakú minden vonás, ilyen durva vonásokban pedig az eredeti képet lehetetlen felismerni.

De az kétségtelen, hogy ez a szumir írás eredetileg képirás volt, minden jel egész szót jelezvén. Ebből fejlődött a szótagírás. Egy magyar szék példáján világitom meg a dolgot. A szumir ósók pl. a *kutya* szó jelölésére használtak egy jelet, mely a kutyaának perzsa tökéletlen ábrája volt. Ez a jel stilizálódott, egyszerűbb lett, szegletes lett, később nem is törekedtek arra, hogy a kutya képéhez hasonlítson, inkább arra, hogy más jelektől megkülönböztessék. Így aztán mihamar feledésbe is ment, hogy ez eredetileg egy kutya képe volt. Idővel rájöttek arra is, hogy sokkal kevesebb jellel boldogulnak, ha egy írásjel nem egész szót, hanem csak egy szótagot jelez. A *kutya* szó jelölésére használt jel tehát ezentul a *ku* szótag jelölésére szolgált, de azért megmaradt ugyanez a jel az egész kutya szó jelölésére. Az írásjelnek tehát két értéke lett, szóértéke és szótagértéke.

nyugalom uralkodik, a kereskedelmi forgalom ismét megindult, de az élelmiszerek drágulása következtében a lakosság elégtelensége fokozódik. Sem Maghszen tartományból, sem a kikötőkből nem jelentenek nyugtalanító mozgalmat.

Oroszország tervei Abessziniában. Úgy látszik, hogy Oroszország ismét föl akarja venni az Abessziniával való szorosabb érintkezést fonalát. Ezelőtt pár évvel egy főpap élén nagyobb küldöttség ment Abessziniába, melynek lakossága tudvalegileg görög-orthodox, *Asimov* pedig, a „szabad közök” egész propagandát fűzött az orosz-abesszini szövetség mellett. Most ismét huszonhét orosz katonatiszt van utban oda, állítólag a negus kérésére, hogy ennek tisztikarát kiképezzék. Lehet azonban, hogy *Lisin* abessziniai orosz konzulnak és az orosz kormányának titkos céljai vannak.

Lamsdorff elutazása után.

Budapest, január 2.

Gróf Lamsdorff bécsi tartózkodását szorgalmasan kihámozta. Rövid ottléte alatt sok vezető személyiséggel jött össze a mindenféléről informáltta magát. Azt mondják, hogy elpusztíthatatlan munkaerő lakozik benne, amit Bécsben be is bizonyított. Mind általánosabb az a meggyőződés, hogy bécsi útja tisztán információért való utazás volt, minden elhatározás, minden állásfoglalás nélkül, ami későbbi időkre a teendője.

Gróf Lamsdorff Bécsben mindennap találkozott Goluchovskival, aki azonban azt hiszi — írják egy bécsi lapnak értesült forrásból — hogy köztük döntő természetű, konkrét megegyezés történt a macedóniai kérdés megoldására vonatkozólag, az családik a várakozásában. A köztük lefolyt beszélgetés nem definitív valami, hanem csak bevezetés a további lépésekhez.

A tényállás ugyanis a következő: Ezelőtt öt évvel a két állam, melynek külügyi politikáját Goluchovski és Lamsdorff vezetik, megkötötte a híres pétervári entente-ot, mely csak szóbeli természetű volt s nincs meg rögzítve semmiféle diplomáciai külső formában. Bécsben most csak arról lehetett szó, hogy ennek a szóbeli megegyezésnek írásbeli formát adjanak s a megegyezés tartalmát lényegesen kibővítsék.

Diplomáciai körökben azonban nem tartják valószínűnek, hogy a két miniszter, mielőtt egymástól elbucsuozott volna, szükségét érezte volna annak, hogy írásbeli megegyezést szerkeszzenek, és nem tartják valószínűnek, hogy a pétervári entente tartalma Lamsdorff bécsi útja által kibővült. Öt évvel ezelőtt Goluchovski és Muraviev az uralkodónk szeme előtt tárgyaltak s a cár nyomban megvizsgálta a minisztere által elébe terjesztett javaslatokat. Gróf Lamsdorff most sem állapodhatott meg döntő határozatokban, mielőtt az útjában szerzett benyomásairól szóbelileg be nem számol uralkodójának.

A perszák és asszírok ezeket a kétértékű jeleket vették át kölcsön a szumirektől. Es ebből a kölcsönnyelvből keletkezett Nabukudurussur király 6 felsége fentírtentet komédiája.

Hogy ezt megérthessük, tegyük föl, hogy a magyar írásjeleit a némettől vette kölcsön, mint ahogy az asszír az szumirétől, és tegyük föl, hogy volna a németnek egy jele, mely jelenti a *Vogel* szót és ennek folytán a *Vo* szótagot is. Itt a rokonsági kapcsolat még a két jelentés közt felismerhető. Már most ha a magyar átvénné e jelet, az jelentené 1. a *madár* szót és 2. a *Vo* szótagot. Minthogy pedig a szótagírásból fejlődött ki ugyancsak a fenti módon a betűírás, jelenthetné 3. a fejlődés legmagasabb fokán a *V* betűt is. Am a másik, az eredeti nyelv ismerete nélkül megfejthetetlen lenne, mikép függ össze a *madár* szó, a *vó* szótag, vagy a *v* betű, miután a szójelzés és a szótagjelzés hangtani értéke közt immár semminemű kapcsolat nem létezik. Pedig mégis azonos.

De ebben a példában még van nyoma a közös eredetnek. Az a jel, — tegyük föl, hogy az *V*. — a németben *Vogel*, a magyarban *madár*-t jelent, e között nincs semmi hangbeli hasonlóság; de másrészt jelenti ott is, itt is a *Vo* szótagot, de már az azonosság bizonyítéka. De már most tegyük föl, hogy az átvételkor még nyilvánvaló kapcsolat ismerete elköltözés, elválás stb. folytán veszendőbe megy és a magyar ismerve el jelnek *madár* szóképi jelentését, könnyebb megemlékezés, érthetőség kedvéért szótagi jelzésül, nem a *Vo* szótag, hanem a *ma* szótag jelölésére kezdi használni és ez a használat állandósul, bizonyos idő múlva annak a jelnek *Vo* hangértéke teljesen veszendőbe megy és megváltozik az a csoda, hogy a németiségtől kölcsönvett *V* jel a magyarságban *na*, vagy *m* hang értéket nyer. A *beta* alakja hasonló, az értelme különböző, de azonos voltát soha ki nem találják a *Vogel* = madár közvetítése híján.

Már ez a momentum is azt mondja, hogy Lamsdorffnak Goluchovski esetleges javaslataival szemben való állásfoglalása inkább csak informatív és ideiglenes jelentőségű. Ha pedig a mostani utból több sarjadzik ki a pétervári entente-nál, a közösen megállapított újabb tervekről *okvetlenül értesíteniük kell a berlini szerződést aláírt összes hatalmakat.*

Hogy a szultán kárára a két hatalom nem akar Macedóniában fölforgatást, azt az eddigiek után mondani sem kell, de még a macedon közgazdaságban szükséges módosításokat sem számolják addig eszközölni, míg erről a signatarius hatalmakat nem értesítik, míg az evolúció e munkájához őket meg nem hívják.

A két külügyminiszter tárgyalásaiból tehát a következő láncolat folyik: A két miniszternek az a meggyőződése, hogy sem Oroszországnak, sem Ausztria-Magyarországnak semmi oka nincs eltérni azon öt év előtt megállapított elvtől, hogy a statusquo a Balkánon fenntartassék, hogy ezután is jóakarattal s önzetlenül szemléljék a balkáni államok fejlődését, azon utógondolat, nélkül, hogy bármelyik fölött is gyámságot akarnának gyakorolni, de azért nem zárkoznak el azon benyomás elől, hogy a Macedóniában lakó népekért a szomszédos balkáni államok érdekében kell tenni valamit.

Ugy Oroszországban, mint Ausztria-Magyarországon szilárd az a nézet, hogy Macedónia pacifikálására nem lehet *katona rendszabályokat fogantatni* s egyik állam sem gondol arra, hogy erre nézve a szerződéses hatalmaktól megbízást kérjen vagy kapjon. Amit Macedóniában tesznek, az csak *nemzetközi-pénzügyi természetű reform* lehet, vagy pedig az, hogy a reformokat a bennszülött *tiszteségek* közegek hajtsák végre, nemzetközi garancia mellett.

Ezekintán csak kuriózumként közöljük, hogy a szófiai *Veserna Posta* már biztosan is tudja a macedóniai reformpontoszatokat, melyek szerinte a következők:

1. Macedónia vegyes európai pénzügyi bizottság ellenőrzése alá helyeztessék. Ez a bizottság ügyelne fel a három új tartomány — Saloniki, Koszovo és Drinápoly — kiadásaira és bevételeire.

2. A török helyőrség Üszkütben, Bitoljában, Szalonikiban és Drinápolyban állomásoznék. A többi helyőrségek áthelyeztetnének Kis-Azsiába.

3. Csendőrség szervezése, amelyből a török és bolgárok kirekesztenek.

4. Az új tartományok kormányzói a következők lennének: Szaloniki részére Battenberg József herceg, Koszovora Mirko herceg és Drinápolyban alkormányzóként egy német ember, aki jelenleg ezredes a török hadseregben.

A török helyőrséget csak a kormányzók külön kérésére lehet igénybe venni. A csendőrség, valamint a hivatalnoki kar felétele és ellenőrzése a szaloniki-i nemzetközi bizottság kötelessége.

Már pedig az asszír-szumir kutatások s kibetűzések kétségtelemné tessik, hogy ez a képződési folyamat már ott is megkezdődött, hogy, némi irásjelnek háromféle értelme is van, hogy a fenti példában adjam a képét, ugyanaz a jel jelöli a madár szót, (leggyakrabban) a *Vo* szótagot, de jelzi néha már a *ma* szótagot is.

Már most, ha egy nép a magyartól venné ezt a jelet kölcsön abban az időben, mikor még nem kapott lábra a *ma* értelme, ennél e jelnek hangértéke *vo*, vagy *v* volna. Ha néhány évszázaddal később, mikor már a *ma* értéke kapott lábra, egy másik nép venné ugyanezt a jelet kölcsön, már nála hangértéke *ma*, vagy *m* lenne.

Mindez pedig nem tudománytalan dolog, de sőt nagyon is tudományos, ha a szumir és asszír-tudomány tudomány, Rawlinson és Oppert komoly tudósek.

Mindebből pedig nyilvánvaló, hogy — ha ugyan az ősmagyar és etruszk betűk alakja valóssággal annyira azonos — Fadrusznak lehet igaza, mikor ebből a kettő rokonságát s azonos eredetét következteti, — igaza tehát akkor is, ha a hasonló jelek hangértéke teljesen különböző is.

Hogy szegény Nabukudurussur fura esetét is eligazítsam, a kétféle olvasásból abból keletkezett, hogy az egyikben egyik-másik jelet *szótagi* mivoltában, a másikban ugyanezeket *szóképi* értékében vették számba. E tudomány mai állapotában különben ezt a szót akár huszonötfeleképp is el lehetne olvasni, ha bizonyos más szabályokat nem sikerült volna felfedezni — és föl nem találják egy hater ezer évvel ezelőtt élt iskolamesternek, vagy akkádri akadémiának a helyesírásról alkotott téglakönyvecskéjét, — amelyhez hasonló a magyar tudomány akadémiája mindaddig meg nem alkotott a magyar helyesírás dolgában.

Nabukudurussur, terjedj felém koronád áldó árnyékát s bocsásd meg, hogy parasztlétemre palástodba merem fogózni.

sége volna. Ugyancsak ez a bizottság gondoskodnék a fegyveres erő fizetéséről és európai értelemben való reformálásáról.

Megjegyzendő, hogy ha ez nem is igaz, de jól van kitalálva.

HIREK

Budapest, január 2.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt levasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Brankovics patriárka állapota.** Az esti lapokat ma az a hír járta be, hogy *Brankovics György* szerb patriárkát szélütés érte. Ezzel szemben félhivatalosan azt jelentik, hogy a patriárka nem beteg, csak gyöngélikedik és tegnapelőtt a konzisztórium, tegnap pedig a főegyházmegye közigazgatási bizottság ülésén elnököl.

— **Újságírók a miniszterelnöknél.** Azok a magyar újságírók, akik a döntő kiegyezési tárgyalások alkalmával a múlt év utolsó négy napján Bécsben működtek, ma testületileg felvonultak *Szék* Kálmán miniszterelnökhöz, hogy megköszönjék azt a szíves előzékenységet, amelylyel annyi gond és vesződség között a magyar nyilvánosság munkásai iránt ama kritikus napokban viseltették. Csaknem óráknig fogadta a miniszterelnök a magyar sajtó küldötteit, mindig tudott legalább egy perccet szakítani számukra. A megjelentek nevében *Vészi József* országgyűlési képviselő, a *Budapesti Napló* főszerkesztője köszönte meg ezt a sürű érintkezést, amely lehetővé tette, hogy a döntő harcok, ha nem is minden részletéről, de mindenkor állásáról a lapudítottok hírt adhattak.

Szék Kálmán miniszterelnök nagyon szívélyesen fogadta ezt a tiszteletet; jölessen neki, — úgymond — hogy a magyar sajtó munkásai egy darab Magyarországot varizsoltak köréje ama komoly órákban; meghatotta őt az a hazafias tapintat, amelyet a magyar sajtó küldöttei hivatásuk teljesítésében tanúsítottak. Tanulmányos volt neki a magyar hírlapírók aráról leolvashatni, mily hatást gyakoroltak ama küzdelem külföldi fázisai a magyar közvéleményre. A magyar sajtó küldötteiben és munkásaiban ő különben is mintegy munkatársakat látott; hisz ők is a közérdeket szolgálják. Igazán hálás volt azért, hogy a küzdelem fáradsalmait vele megosztották. Az volt az ő benyomása, hogy a Bécsben járt magyar hírlapírók ebben a tornában az ő mezei hadai. Most, hogy a küzdőtérrel visszatért a műhelybe, örül, hogy kezet foghat ezekkel a mezei hadakkal és elmondhatja nekik, hogy az ő közreműködésükre, mint ama válságos órákban, ezentul is kiváló súlyt helyez. Valamint a sajtó küldöttei előtt bizonyára mindig emlékeztetés fog maradni a Bécsben töltött négy nap, úgy ő is emlékeztetése vérs minden arcot, amelyet maga körül látott s ama feledhetetlen órák emlékével együtt mindenha megőrzi.

A miniszterelnök szíves kézszorításokkal bocsátotta el a tisztelgő hírlapírókat.

— **Gróf Andrássy Dénesné hagyománya.** A bécsi községtanács mai ülésén *Luager* polgármester szóváltotta néhai gróf *Andrássy Dénesné* hagyományát, amelyet mint mondta, németnyelvű magyar lapok éles bírálat tárgyává tették. A polgármester ebben az ügyben levelet kapott, amelylyel együtt a grófné általános örököse, gróf *Andrássy Dénes* elküldte a 160,000 koronás hagyományt és annak 1480 koronát tévő kamatait, összesen 161,480 koronát. A hagyományhoz az elhunyt grófné tudvalegileg azt a feltételt kötötte, hogy a játékonra céra hagyott tőke kamataiból *Habavets* Frigyes bécsi egyetemi hallgató, aki most huszonnégy éves, nagykorúsága eléréséig évenként 2000 koronát, azontal pedig évenként 4800 koronát kapjon. A polgármester megjegyzi, hogy ez még nem meríti ki a hagyomány 4%-os kamatait. A gróf leveleiben annak a reménynek ad kifejezést, hogy Bécs város képviselőtestülete a hagyományt elfogadja és az esetleges kamatfőlételet az egykor majd felszabaduló tőkével együtt annak idején a szegények támogatására az elhunyt grófné nevét viselő alapítványként gyümölcsözően kezelni fogja. A polgármester ehhez még a következő megjegyzést fűzte:

— Még kell vallanom, ritkán bonyolítottak le valamely ügyet oly szépen, mint ezt és mint Bécs városának polgármestere kötelességemnek tartom, hogy ezért az általános örökösnek legmelegebb köszönetemet fejezzem ki.

— **Trefort szobra.** A kolozsvári *Ferenc József* tudományegyetem tanári kara, az *Urania* magyar tudomány-egyesület által felállítandó *Trefort* szobra 450 koronát gyűjtött.

— **Ováció.** Chorin Ferencet főrendiházi taggá történt kinevezése alkalmából melegen üdvözölte a salgó-tarjáni köszönőbánya részvételű igazgató-sága és tisztviselői kara, mely társulatnak Chorin közel egy negyed század óta elnöke. Az igazgatóság és tisztviselői kar délelőtt 11 órakor a társulat ülés-termében összegyűlt s Frischmann és Reimann vezető igazgatók felkérték az elnököt a társulat tisztviselői körében való megjelenésére. Frischmann igazgató üdvözölte az elnököt, kiemelte, hogy az egész ország örömmel fogadta a király elhatározását, hogy Chorin Ferencet főrendiházi taggá kinevezték. Az öröm s a megelégedés sehol se nagyobb, mint e társulat körében; negyedszázad óta látják itt Chorin Ferenc ernyedetlen munkásságát a közügy érdekében. A beszéd után Reimann igazgató vette át a szót és elmondta, hogy volt idő, midőn Chorin Ferencnek választania kellett a politikai pálya és a társulat élén való maradás között. Nehéz, kínos napok voltak ezek a társulat minden egyes tisztviselője részére, akik a társulat vezérének, a tisztviselők joltvetőjének elvesztését féltették. Chorin Ferenc akkor a társulat mellett döntött, de egy pillanatig sem szűnt meg más ténen küzdeni a közjót. Most a törvényhozás termébe újabb megnyitak számára és az egész tisztviselőkar reméli, hogy Chorin Ferenc ezúttal is megmarad a társulat élén, amelynek felvirágztatásáért oly sokat tett és amely méltán még sokat vár tőle. A két igazgató mély érzéstől áthatott beszédét gyakran szakította meg a tisztviselők helyeslése és tapsa, mely megújult, midőn az elnök szólt. Elmondta, hogy a társulat kitűnő kötelességtudó tisztviselői kara között mindig szívesen időzött. A szép eredmények a zavartalan együttes működésnek köszönhetők, kéri, hogy támogatásuk őt továbbra is és legyenek meggyőződve, hogy ő továbbra is velük és mellettük lesz. Lelekes élének közben vonult ezután dobozozószobájába vissza az elnök, miután minden tisztviselővel kezet fogott.

A Magyar Gyógyászok Országos Szövetsége ügynök igazgatójának ma tartott ülésén *Hatvany-Deutsch* Sándor alelnök lendületes szavakban üdvözölte Chorin, a szövetség alelnökét, a főrendiházi taggá történt kinevezését alkalmából. Dr. Chorin Ferenc rövid beszédében köszönte meg a lelkes ovációt. Chorin személyesen is, táviratban és levélben is a gratulációnak egész serege üdvözölte, élükön a miniszterelnök, a miniszterek, a képviselőház elnöke és a közelítő számos notabilitása. Szatmár és Arad városok is üdvözölték az új főrendiházi tagot.

— **Major Ferenc betegsége.** A klinikán súlyos betegnek fekvő Major Ferenc országgyűlési képviselő állapotát változatlanul aggasztó. Ma délelben valamivel könnyebben érezte magát a beteg, akire az orvosok új kötetet tettek. A látogatókat nem bocsájtják be hozzá.

— **Öreg honvédek a miniszterelnökénél.** Az 1848–49-es honvédek ma délelben tisztelettel Széll Kálmán miniszterelnökénél Csatóry Lajos miniszteri tanácsos vezetése alatt. A tisztelgők élén Balogh Sándor üdvözölte a miniszterelnököt, előrebocsátva azt, hogy amíg korábbi kormányok vagy éppen nem, vagy csak léve nyultak a 48-as honvédekügyöz, Széll Kálmán bátran kezébe véve a kérdés megoldását, sikerre vezette és nemcsak az erkölcsi elismerést eszközölte ki, hanem az anyagiakat is, midőn a szabadságharc aggjai számára a nyugdíjat biztosította. A központi bizottság nevében hálás köszönetet mond ezért és boldog újévet kíván. Széll Kálmán miniszterelnök megköszönve az elismerést, kijelenté, hogy örömmel társadozik a szabadságharc aggharcosainak érdekében, kiknek ügye szívéhez van róve és viszonyozva az üdvözlést, jó egészséget kívánt a beállott újévben mindnyájuknak, kikkel egyenként kezet fogott.

Érdekes, hogy a jelen volt 14 tisztelő életkora együtt 1080 évet tett ki. Jelen voltak pedig a következők: Balogh Sándor, dr. Csatóry Lajos (aki rosszul léte miatt időközben eltávozott), Bárczy József, Darbay ezredes, Borszély Soma, Schiffer Ferenc, Mayraber Ágost ezredes, Mikár Zsigmond, Maszák Hugó, Mátffy Béla, báró Fischer Lajos, Ováry Lipót, Simay József (Aradról), idősb Gömör Károly, legidősebb Gömör, legifjabb Ováry. A tisztelő honvédek legtöbbje már 73–75 éves.

— **Újévi tisztelő.** Darányi Ignác földmivvelés-fegyint tisztelt a II. kerület polgársága Öd Lajosnak, a budapesti (budai) Kereskedelmi Társulat elnökének vezetését alatt az új év alkalmával nagy küldetésrel üdvözölte. Darányi Ignác miniszter szép beszédben köszönte meg választóinak figyelmét és ragaszkodását.

— **Pisztoly- és kardpálya.** Sátorralja-Ujhelyről jelenik: Kellner Ernő szekerész-önkéntes és Pongrácz Samu mérnök ma pisztoly- és kardpárbajt vívtak. A felek a pisztolypárbajban sértetlenek maradtak, míg a kardpárbajban mind a ketten könnyen megsebesültek.

— **Az egyetem becsületszéke.** Nem igen hallottam olyan mozzalatról, amely a tudomány-egyetemen a párbajozás ellen indult volna meg, pedig a párbajozás és a legtöbb esetben igazán szükség nélküli párbajozás szereplői legnagyobb részben az egyetemi hallgatók közül kerülnek ki. Ugy kell lenni azonban, hogy mégis létezik valami ilyes mozzalom, mert ma füzetet kaptunk Kovács J. István tollából, amelyben a szerző egy a tudomány-egyetem kebelében alakítandó *becsületszékek* tervezetét mondja el. Az első lapon ebben a néhány plasztikus sorban magyarázza meg azt, hogy miért van szükség a becsületszékek megalkotására:

1. §. A budapesti királyi magyar tudomány-egyetem ifjúsága

áthatva egyrészt annak a tudatától, hogy egyetemünk valamennyi polgárát és hallgatóját ugyanaz a magasztos eszme: hazánk ügyének előmozdítása vezérrel a tudomány csarnokaiba;

másrészt átérve azt a mélyeséges igazságot, hogy életéhez csak Istenének, királyának és hazájának van joga;

nem tartja magához méltónak, hogy becsületének tisztázását az oly sokszor igaztalanul halált osztozó és pengere, avagy az oly sok életet ártatlanul kioltó golyóra bizza;

hanem szabadulni akar a többszázados nyugtól, mely ellen már az egész művelt világon fölébredt a köztudat és becsületének megvédelmezését egy, az egyetem tanár-testületének tagjaiból s a saját kebeléből alakított becsületszékre, illetve becsületbiróságra bizza.

A becsületszék csak főiskolai hallgatók egymás közötti becsületbeli ügyeiben ítélkezők s ítélete kötelező volna minden egyetemi hallgatóra. Szervezete pedig ez lenne, ha elfogadnák Kovács J. István tervezetét. Két részre oszlanék az ítéletké mértéke, a bírák száma és személye tekintetében. Egy, a szorosabb értelemben vett becsületszékre, amely a fegyelmi büntetések kiszabásán kívül mindenféle becsületbeli ügyben dönt és egy a fegyelmi büntetések jövedelével rendelkező becsületszékre, mint becsületbiróságra. Háromféle tagja van a tervezet szerint. Hivataltól való tagjai, fölkért és választott tagjai. Hivataltól tagja a rektor, aki a bíróság elnöke, a négy kar dékánjai és az ifjúsági közművelődési és segítő-egyesületek elnökei. Fölkért tagjai a jogi fakultás két és a többi kar egy-egy nyilvános tanára. Választott tagjai pedig a hitudományi karnak egy, a jogi fakultásnak négy s az orvosi és bölcsész-tudományi két-két hallgatója. A becsületszék megalkotásától csakugyan lehet eredményeket várni s az egyetemi ifjúság józan-ságának és komolyságának volna bizonyítéka az, ha nemcsak brosrúben, hanem az egyetem falai között is foglalkoznának az ügygyel.

— **Mátyás király cimerepajza.** A Magyar Történelmi Társulat ma délután 5 órakor választmányi ülést tartott dr. Pawler Gyula elnökele alatt az Akadémia elsőemeleti ülés-termében. Az ülésen dr. Récsény Viktor tartott felolvasást *Mátyás király cimerepajza Párisban* cím alatt.

Dr. Récsény azt a ritka cimerepajzost ismertetette, melyet Párisban a Musée d'Artillerieben látott és amelyről felolvasó a párisi könyvtárakban kiderítette, hogy eredetileg a bécsi múzeumban volt. Onnan 1825-ben valami Durand Ede műgyűjtő révén Párisba került, hol egy Bessieres nevű asztrosi herceg birtokába, majd a Louvreba és onnan a nevezett hadászati múzeumba jutott. A pajzs Hunyady Mátyásra vonatkozó egykor latin kőrirtalt és Magyarország és a kapcsolódó részek emereivel van ellátva. Alakja a legnagyobb középkori ritkaságok közé tartozik.

A felolvasást nagy tiszszéssel fogadták. Ezután dr. Szenárey János köszönetét fejezve ki a felolvasónak, megjegyezte, hogy a Párisban lévő történelmi ereklye nem cimerepajzs, hanem tornapajzs.

Elmondotta hogy ezt a pajzost melyet a francia tudósok kiváló előszeretettel, de kevés történelmi aiposszággal Mátyás király cimerepajzsának títelnék fel, több magyar történetész ismertetette már. Ez a pajzs eredetileg a XVI. században tróli Ferdinánd főherceg ambrazi legyvergyűjteményének volt egyik kiváló értékes mődarabja. Innen került Bécsbe a Belvederebe. Napoleon azonban úgy az ambrazi mint a bécsi udvari múzeum történelmi ereklyéit 1806. illetve 1809. évben Párisba szállította. Ez eikobzott történelmi ereklyék egy részét az 1814. évben megkötött bécsi békeszerződés egyik pontja alapján egy kiküldött egyes bizottság hazaszállította ugyan, de nagy részük — köztük ez a pajzs is ott maradt s csak később került árverés után a Musée d'Artilleriebe.

— **Az Uránia tanulmányutja.** Az Uránia magyar tudományos színház igazgatósága dr. Ráth István albirót kiküldötte Egyiptomba, hogy Afrikáról s különösen Egyiptomról a színház részére darabot írjon. Az Uránia magyar tudományos egyesület pedig a náló levelekről gondoskodott, hogy dr. Ráth tanulmányutja minél nagyobb sikerrel járjon.

— **Dr. Polit zászlóbontása.** Dr. Polit Mihály, aki a legutóbbi időben csak a háttérből igazgatta az ugynevezett szerb liberális pártot, amely a közpolitika közdötteréről évek óta visszavonult és csak az egyházi autonómia életében szerepelt, most a párt vezér-organumában, az újvidéki *Branikban* zászlót bont és formálisan is átveve a lap igazgatását, akcióra hívja híveinek megritkult sorait, renegálásra a pártot.

Erre vonatkozó felhívásában utal eddigi politikai működésére, Miletics mellett kifejtett tevékenységére, a párt erősítésének szükségére s azután kijelenti, hogy életének akonyán bár, átveszi a vezérlelet. Tudja, hogy a szerb nép egy részében ő már nem az a kedvet és népszerűt egyén, mint volt valaha, Miletics mellett, anyai időn át, — de vigasztalja az, hogy Bismarokot is gyűlölték a németek, Gambettát Páris utcáin inzultálták a franciák, Riegert a csehek macskazenével honorálták, Strossmayer arcképet a Starcevic-pártiak lábál tiporták, sőt Gladstone is csak öreg napjaira érte meg népszerűségét. Szomorunak mondja a szerb nép mai helyzetét. Panaszolja, hogy a szerb nép többsége (itt a radikálisokat érti, akik a legutóbbi kongresszuson nem a pártpolitikát, hanem a munkásságot tüzték ki célul) a governmentális áramlatban uszák és hogy a mai magyar kormány a szerb népnél oly eredményt ért el, a minőt eddig még egy kormány sem ért el. De azért e jelek ellenére mégsem hiszi, hogy a szerb nép életében beállt volna a dekadencia és ez biztatja őt, hogy élete akonyán átvegye a vezérlelet, habár tudja, hogy most még inkább fogják őt szidalmazni és támadni, de az őt szidalmazók „még arra a magaslatra sem tudnak emelkedni, hogy őket csak megvetésére is méltónak tartsa. Kijelenti, hogy a „szerb“ liberális párt nem ugyanazonos a nyugat-európai, az osztrák és a magyar „szabadelvív“ pártokkal. A szerb „liberális“ párt az a régi nemzetiségi párt, amely Miletics vezérlete alatt negyven évvel ezelőt vette fel a küzdelmet egy politikai, mint autonómiai teren. A szerb liberális párt Magyarországon az 1895. évi nemzetiségi kongresszuson kifejtett elveken áll.

Politnak ezzel a felhívásával kapcsolatosan regisztráljuk azt a körülményt, hogy a szerb kongresszusi választmányi legutóbb tartott ülésén dr. Politot az alapítványi ügyész állás alól felmentette és különös tekintettel Magyarország és Horvát-Szlavonországek igazságszolgáltatásának egymástól teljes elkülönítet voltára, valamint arra a körülményre, hogy az egyik országterület ügyvédje a másik országterületen ügyvédi ténykedéseket nem gyakorolhat, a Polit által eddig 27 éven át egy személyben viselt ügyész állást kettőszította és a Magyarország bíróságai előtt való képvisellett dr. Ilies Branko újvidéki, a horvátországi képvisellett pedig dr. Kraszovics György karlócazi ügyvédet bizta meg.

— **Terézvárosi központi bizottság.** Ez a bizottság, amelynek e ső sorban az a célja, hogy az összes elemi iskolákban és kisdudóddákban *napközi otthon* alakítsanak, tegnap tartotta az alakuló ülését. Elnökök *Tenczer* Pált választották meg, pénztárosnak *Schwarz* Antal és ellenőrnek *Sterk* Izidort. Hosszas vita után *Neumann* Arminné indítványára elhatározták, hogy a *kültetken népkonyhát* állítsanak s az iskolákba az ételleket onnan fogják szállítani. Végül *Radócs* János és *Vászonyi* Vilmos indítványára elhatározták, hogy a költségek fedezésére gyűjtést indítsanak a kerületi polgárok körében, ivék kibocsátásánál.

— **Nemes verseny.** Nemrégiben történt, hogy Henry Clay Frick, pittsburgi milliárdos összevesztett sok esztendő óta legjobb barátjával és üzletársával, Andrew Carnegiével. Az összevesztésből pőr s egyéb kellemetlenség származott, kivált Frickre nézve, akit a bíróság el is marasztalt. Frick szőrnőyi bosszura határozta el magát s bosszujának módja eléggé szokatlan: tudniillik abban áll, hogy Carnegiet, aki a világ egyik legtehetősebb embere, jótékonyágban és adakozásban túlszárnyalni igyekszik. Carnegie nagy-szerű kórházat építtetett, Frick megvásárolta a kórház körül elvonuló összes telkeket és olyan rengeteg kórházat építtetett rajta, hogy az most terjedelmével a pazar berendezésével is agyonnyomja a régit. Nemrégiben 25 millió koronát ajánlott fel Carnegie Pittsburg városának műegyetem építésére, ha a város is ugyanakkora összeggel járul az építési tőkéhez. Alig vette hírt Frick ennek az ajánlatnak, nyomban ajánlkozott rá, hogy ő a város hozzájárulása nélkül is kész főiskolát, a Carnegie tervezeténél sokkal drágábbat és tőkeleesebb főiskolát építteti. Így ke-délyeskedik egymással a két milliárdos és vetélkedésüknek hasznát Pittsburg városra látja.

— **Bölcsész-tanóestély.** A bölcsész-tanóestély február hó 3-ikán lesz s már előre is nagy érdeklődés mutatkozik iránta. Társaséletünk több kitűnősége megígérte megjelenését. A rendezőség *Kormos* Tivadart elnök vezetését alatt *József Ágost* főhercegnél is tisztelgni fog, hogy meghívja a mulatságra. Az estély vendékéül a tanárjelölt *Wlassics* Gyula minisztert nérték meg. *Fejér* Jenő, a *Katalin* népszerű zene-szerzője *Philosoph*-csárdást ír az estre. A meghívók a jövő héten küldenek szét. Akik meghívóra igényt tartanak, jelentkezzenek a bálrendezői irodában. *Jegyek* január 12-től kezdve ugyanott válthatók a meghívó előmutatása mellett.

A megfagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedüli szer a „Halifax Fagybalzsam“ ára 1 kor. Kapható: Schubert Arnold gyógyszer-tárában, VII., Csengery- és Dob-utca sarkán.

— **A Humbert-ügy.** Politikai botrányok nem igen lesznek már a Humbert-ügyből és az ügy ennek következtében esőndes mederbe jutott. A közönség érdeklődése, de még a hitelezőké is megoszlott, ezt írják Párisból. *Humbert* és *Frédéric Humbert* ügyük képviselőjét *Henri Robert* párisi ügyvédre bízták. A legtöbb hitelező nem is akar a tárgyaláson résztvenni s az a vágyuk, hogy a világ minél kevesebbet beszéljen az egész dologról. Ügyelteszik szigorúan a dolgot. A legnagyobb hitelező a dünkrieheni *Léonce Marchand* olajgyáros, akinek *tizenegy millió frank* a követelése, de ő sem akar semmi szerepet játszani. Szerinte az uszorások, akik *Humbert*ekét kifosztották, még nagyobb bűnösök, mint *Humbert*ek s csak azt sajnálja, hogy az ő jó pénze *Humbert*ek révén uszorások kezébe került. *Shoosmann* lillei bankár, aki hét milliót vesztett, szintén nem törődik az egész ügyvel. *Humbert*ek tisztességes hitelezőinek magatartása nem lesz hatás nélkül az uszorás hitelezők magatartására. — *A Matin* értesülése szerint *Humbert*ek tartózkodási helyét egy *Cotavello* nevű ügyvéd árulta el a madridi rendőrségnek. *Cotavello* ugyanabban a házban lakott, amelyben *Humbert*ek s a különféle fényképekről ismert rá a szökevényekre. A párisi lapok ma érkezett számai *Evának* egy levelét közlik, melyet az édesapjának írt a börtönbe. A levél tele van a gyermeki szeretet legmegeztetőbb kifejezéseivel. *Eva* rimánkodva kéri benne apját, hogy el ne emészsze magát, hogy igyekezzék, ha más rit nem, az ő kedvéért életben maradni, ápolja és gondozza magát ő, aki igen gyonge ember különben is.

— *Drága édesapám,* egész szívem veled van, nem tudnék élni, ha elveszítenék...

Igy szól levelének egyik passzusa. *Humbert* Éva különben most nagyanyjánál, az öreg *Humbert*nél, a volt igazságügyminiszter özvegyénél lakik s itt látogatta meg tegnapelőtt *madame Séverine*, az ismert nevű írónő. A miniszter özvegye nagyon egyszerűen, szinte szegényesen lakik s lakása a nyomor hatását teszi a látogatóra. *Eva* beteges, szenvedő külsejű, különben magas termetű, karesu leány. Legközelebb elutazik a vidékre barátaihoz. Beszél *Séverine* asszonynak életük módjáról. Anyja nagyvilági hölgy volt, gyermekeivel keveset tördött. A gyermekkor ártatlan örömeitől ő teljesen meg volt fosztva, egyetlen szórakozásának és vigasztalásának is a zene maradt. Nagyon szépen zongorázik, hárfázik és játszik harmóniumon. Egyetlen barátja az életben édesapja volt. De ő is olyan szomorú, olyan szótalan volt mindig, olyan rejtélyes. Anyjának praktikájáról csak *Madridban* tudta meg az igazságot. Egy szerdán este utaztak el *Párisból* s mikor a pályaházba értek kocsijukon, apja is, anyja is keserves sirásra fakadt. *Ozvegy* *Humbert*né *Séverine* asszonynak egy tragikus jelenetet beszélt el, amely *Eva* és anyja közt játszódott le. A leány életében először most fakadt ki édesanyja ellen:

— *Ha vissza nem adják apámat, meghalok!* Ez anyja pedig, aki szereti gyermekét, reszkető hangon felelte:

— *Visszaadom, esküszöm, hogy visszaadom apádat!* En intéstem, én tettem mindent! És meg fogom mondani ezt a biráknak.

— **A párbaj ellen.** *Rómából* jelentik nekünk: A párbajjelenségek mozgalom Olaszországban *Orsippolo* márkli vezetése alatt bámulatos eredményeket ért el. Különösen ki kell emelni, hogy azok a katonatisztek, akik nem állnak többé tényleges szolgálatban, tömegesen csatlakoznak a mozgalomhoz. A párbajjelenségek liga alapító tagjainak névsorában 21 nyugalmazott tábornok szerepel. A napokban a *Doria*-palotában előtervezetlet volt, melyen a mozgalom szervezésére bizottságot alakítottak, amelynek tagjai *Doria* herceg, *Torlonia* herceg, gróf *Dambuyi*, a legelőkelőbb olasz klubok elnöke, *Cerutti* altengernagy és sok szenátor. *Milanóban* is alakult párbajjelenségek szervezete *Di Revel* altábornagy elnöke alatt. A párbajjelenségek mozgalomnak ott is sok előkelő híve van.

— **A polgármester az ingyenkenyér-boltban.** A Podmaniczky-utcai kenyérszót-boltot a napokban meglátogatta *Halmos János* polgármester és egy óránál tovább nézte a kiosztást, amely éppen ekkor az eddigi legnagyobb forgalmat (8000 darab) érte el. A polgármestert, akit az Ingyenkenyér-Egyesület elnöksége fogadott, megígérte, hogy az intézményt állandóan figyelemmel kíséri és jóakaratu támogatásában fogja részesíteni.

Az ingyenkenyér javára újabb a következő adományok listyák be: *Langfelder* Ede 10 K., dr. *Lichtenstein* Saamon 10 K., *Hermann* Samu 5 K., *Első* Budapesti Gőzmalom r-t. 100 K., *Posner-gyár* hivatalnokai 10 K., *Gregersen* G. F. fia 10 K., dr. *Háoz* Károly 2 K., *Hart* Flóris gyűjtése 14.20 K., *Bausz* Károly Henrik 50 K. A kenyérszót boltban december 31-én 6112 adag kenyéret osztottak ki.

— **A tenger megvilágítása.** Egy marseillei telegramm jelenti, hogy az ottani villanvilágítási társaság *Watsan* nevezetű mérnöke új világító-készüléket talált fel, amely a tengeren bámulatos előnnyel használható és felülmúl minden szelvény-fajta és a tengerfelület megvilágítására szolgáló készüléket. Az új lámpa egy hengeralakú dobozból áll, amely, ha a tengerbe dobják, mihelyt a tenger vízzel érintkezik, fellángol és több óra hosszaiig vakító fényfényt ég és mintegy háromszáz méter átmérőjű kört bevilágít. Az e napokban megtartott próbák lényesen beváltak olyannyira, hogy most nemcsak a kereskedelmi, hanem a hadihajók is ellátják magukat ezzel az újfajta lámpával. Hadi célokra különös előnnyel bír a készülék, mert löveg alakjában ágyúból is kilőhető és így ha az ellenséges hajó közelében a tengerbe esik, rögtön nappali fényt áraszt az ellenséges hajóra. Azonkívül rendkívüli nagy előnye még az, hogy a készüléket használva, a hajók bármilyen sötét éjszaka is minden veszély nélkül u nak indulhatnak.

— **Lord Roberts és a térdszalag-rend.** Lord Roberts dél-afrikai sikereit a térdszalag-rendet kapta *Viktória királynőtől*, a nemzetől pedig nagy summa nemzeti ajándékot. A lord azonban vagy szörnyű fősvény ember, vagy nem sokra becsüli a kitüntetését, amelyvel különben egy karosszék is jár a *Szent-György* kápolnában, a király székével egy sorban. Ezért a székért azonban a kitüntetésnek kétezer font sterlinget kell fizetnie. A huszonegyezer koronáért kap egy zászlót, egy selyemköpenyt, egy pajzost, egy pallost és a számára kijelölt szék hátába beillesztik díszes, zománcos címerét. Lord Roberts kijelentette, hogy egy garast se ad, mert a királynő, mikor a térdszalag-rendet adta neki, kijelentette, hogy a költségeket a maga pénztárából fizeti. A rend törvényei szerint a templomi karénekesek is kapnának lejeantik harmincöt koronát lord Robertstől, de a főgenerális ezt is megtagadta. Az angolok nagyon rossz néven veszik a nemes lordnak ezt a csökönységét, mert úgy gondolkoznak, hogy ha a megboldogult királynő csakugyan meg is ígérte, hogy ő fizeti a költséget, lord Roberts-ot az a harmadélmillió koronás nemzeti ajándék, amit a dél-afrikai háború dícsőségéért kapott annyira legalább is kötelezi, hogy pár ezer font sterlinget ilyen kelletlen és kínos konfliktust ne támaszson.

— **Festmények virillatái.** Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye legtöbb adót fizető tagjainak a jegyzéke az 1903 évre a következő adatokat tartalmazza:

A névjegyzékben első helyen van dr. *Császka György* kalocsai érsek 181 055 K. adóval, (kétzseresen számítva. Ióapoti jogcímen); a második helyet *Fülep* köbörji herceg foglalja el 53.169 K. adóval; aztán következnek: gróf *Vigyázó* Sándor 43.511 K. adóval, báró *Prónay* Deszö 42.229 K. (kétzseresen számítva, jogtudori oklevél alapján), gróf *Csáky* Károly püspök 31.044 K. (kétzseresen), *Blaskovich* Ernő 29.576 K., *György* Illés 28.595 K., gróf *Károlyi* Sándor 26.601 K., gróf *Teleki* József 21.069 K. (kétzseresen, jogtudori oklevél alapján), gróf *Vigyázó* Ferenc 17.480 K., báró *Orszay* Andor 15.915 K., báró *Harkany* Erigyes 15.488 K., *Földváry* Elemér 15.090 K., (kétzseresen, államtud. okl.) *Sváb* Imre 14.645 K. (kétzseresen gazdasági okl.), gróf *Desszeffy* Emil 14.541 K., gróf *Podmaniczky* Géza 14.287 K. (kétzseresen, akademi tag), *Kerezi* Vilmos 12.547 K., *Beniczky* Ferenc 11.141 K. (kétzseresen, íróspan), dr. *Helényi* Mór 10.718 K. (kétzseresen), *Schoenberger* Lajos 10.038 K., báró *Prónay* Gábor 10.024 K. — 10.000 koronánál kevesebb adót fizettek: *Szemere* Miklós 6.105 K., *Luppa* Péter 4925 K., gróf *Degenfeld* József 4495 K. (kétzseresen), *Gulner* Gyula 3.695 K. (kétzseresen), dr. *Korányi* Erigyes 3.149 K. (kétzseresen), dr. *Wekerle* Sándor 3033 K. (kétzseresen). — A névjegyzékbe írvett legutolsó virinista 1221 K. adó: ízei.

— **Sztrájkoló munkások.** A *Hofherr* és *Schranz* kispesti mezőgazdasági gépgyár munkásai ma beszüntették a munkát. A hatóság vizsgálat kiderítette, hogy a sztrájk oka az akkord-munka megszüntetése volt. A gyár ugyanis az eddigi munka helyett a jutalom-rendszerre szándékozik életbe léptetni, amely az igazgatóság szerint kevésbé gyakorlott munkásnak is lehetővé teszi, hogy a rendes munkabérenél többet kereshessen, ami eddig az akkord-munka rendszer mellett lehetetlen volt, míg a gyakorlottabb munkások, épp úgy mint eddig, legalább 50%-nál többet kereshetnek a rendes béreknél.

— **A koldus öröksége.** Órajavitással, de még inkább koldulással tengette az életét *Weisz* Ignác sárszögi születésű órák, aki Gétýén lakott. Olyan vándorló órák volt, aki pár krajcárért szívesen kijavította az órákat, de emellett szívesen fogadott el kőnyereményeket is s ha munkája nem volt, koldulásból élt. Most azután, hogy az öreg *Weisz* meghalt, kiderült, hogy 40.000 forintot kuporgatott össze, amely összeg szegény rokonainak jut.

— **A hivatalos nyilatkozik.** *Drezdai* levelezőnk a következőkben ad számot a fejedelmi romantika során támadt impresszióiról: A világnak abban a felsőes színjátékban lehet része, hogy dinasztikus és lojális érzéseivel összhangban szemlelhető egy királyi férj szarvait, Sőt aki a drezdai udvar kegyeibe akar jutni, az jól teszi, ha most hangosan és tüntetőleg ordítva esküszik *Gironra*, az asszonyzóktető nyelvmesterre. A szarvakat ma ellátták a királyi szabaddalmi hivatal pécésztjével és azokat megtekinteni, sőt hirdetni ma *Drezdában*: lojalitás, sőt rendjel. Házasságtörések mások is történtek a szuverén-esaládkodban, de a világtörténetben példátlanul áll az, hogy a felsőes asszony bűnét s a felsőes férj gyalázatát ugyszólván miniszterien ellenjegyzéssel — kinevezzék. Ez már maga is elég furcsaság. De a kitűnő szász hivatalos még többet is ad. Nem ígér kevesebbet, csak egy királyi nyilatkozatot. Hogy a nyiltérben, avagy a naphírek közt fog-e majd megtörténni ez a nyilatkozat, még egyelőre rejtély. De a király személye okvetlen tanuságot fog tenni. Lelel felsőes trónjáról, fejére teszi a *Wettinek* híres koronáját és hirdetni fogja — *Giront*. Es megesik még, hogy az érdekes fiatal francia szász érdemrendet kap, mert, hogy kiváló szolgálatakat tett a dinasztikának, az szent és bizonyos. De a drezdai gondolkodó közönség körében tegnap este óta nagyot sülyedt a nyelvmester reputációja. Ha tegnap még kedvesnek, elegánsnak és romantikusnak vélték, most, hogy hivatalosan el vannak ismerve érdemei, kiábrándultak belőle. Egy nagyon kellemetlen mellőknévet kapott: *Der Strohmann*. Kellemetlen, mert az udvarnak takaró, a hercegnek tegyvor. Az udvar kitűnően érzi magát, hogy egy fiatal férfi szerelmének állítólagos csillogásával fényesítheti a szemétdombját. A hercegnek pedig, ha el is véteti magát vele, előbb azonban aprópénzre, néhány millió márkára fogja felváltatni a szeladont. E házassághoz a szász udvar adja majd a hozományt.

— **A koldus komornyika.** *New-Yorkban* a bíróság elé került egy *Galitzki* nevű ember mint tanu egy tolvajlás perben. Mikor a bíró megkérdezte, hogy mi a foglalkozása, azt felelte:

— Egy koldusnak vagyok a segédje.
A közönség nevetett, a bíró azonban nem volt megelégedve a felvilágosítással és tovább kíváncsiszkodott.

— *Nagyon egyszerű a dolog* — mondotta *Galitzki* ur — öltöztem az uramat és segítségére vagyok neki az evésnél.

A bíró most már maga is alig túrtörtethette a derűltséget, s még tovább fagatta a tanut, akit egy szerűen a „koldus komornyik“-jának nevezett, de *Galitzki* szerényen visszautasította ezt a titulust és végül még a következő felvilágosításokat adta:

— A principálisomnak hiányzik a téikarja és azért kell segédkezni az ékezésnél és az öltözködsésnél. Fáradozásaimért csak tíz dollárt kapok hetenkint. Nem sok, de hát az embernek nem szabad zúgolódnia.

— **Jótevények adományok.** A *Eudapesti Napló* kiadóhivatalához ma a következő jótevény adományok listyák be: Gróf *Festetics* Mária urnő, a megboldogult királyné udvarhölgye 20 koronát küldött az ingyenkenyérre. *Ziffer* Gyula, államvasuti hivatalnok Nagy-Marosról 2 koronát küldött az ingyen kenyérre. Az ingyen teje *László* Adolf *Budapestről* 2 koronát, a melegező helyiségre *Plugi* József *Budapestről* 4 koronát küldött. A jótevény adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **Halottégetés — Budapest.** *Budapest* *Umbra* címen halottégető-egyesület alakult, amely a belügyminisztertől engedélyt kért a halottégetésre. A belügyminiszter ma tudatta a lövárossal, hogy a kérelmet nem teljesíti. A leirat szerint nincsen sem állami, sem társadalmi szükség a halottégetésre, sőt olyan okok szólnak ellene, amelyek egyeseknek vallásos kegyeletét mélyen sértik s alkalmassak arra, hogy a polgárság között az egyetértést és nyugalmat megzavarják. A katolikus vallási fellogáson alapuló ezen szemponton kívül utjék állja a halottégetésnek a büntető törvény is. Bünyügekben gyakran szükség van a halott exhumálására s ha a hullát életélt, megakadályozzák az igazságot kiderítését.

— **Egy iskola veszedelme.** Emilitük, hogy a *Damjanich-utca* 43. szám alatt lévő gimnázium épületét még az ünnepek előtt megvizsgáta a VII. kerületi kapitányság, előjáróság és a közoktatási miniszterium egy kiküldöttje, mert az a hír terjedt el, hogy az iskoláépület roskadozik. A vizsgát közvetlen veszedelmet nem talált, de a sűrűn előforduló falrepedések miatt gyököres tatarozást rendeltek el. Az ünnepek alatt ezeket a tatarozási munkálatokat el is készítették. Ma azután újabb vizsgát tartott a bizottság és mindent rendben talált. Így az iskolát holnap megnyitják.

Arcbőr és kezek ápolására ne használjon mást, mint a **Fortuna-crémet!** Egy tégely 1 kor. Hozzávaló szappan 80 fillér. Teljesen ártalmatlan! Kapható: Schubert Arcoid „Fortuna” győztes szerelmében Budapest, VII. Csengery- és Dob-u.sarok.

— **A Moulin Rouge vége.** A mulató Páris egy valaha jelentékeny tényezőjével lett szegényebb. Tegnap este utoljára nyitlak meg a Moulin Rouge kapui, hogy hajnalra örökre bezáruljanak. Nagy csomó vidámság és jókedv pusztul el ekként a Montmartre föl, nem torog többé a place-blanchei világűrre vergődött vörös malom és mint a magyar népdal mondaná: áll a vitorlája. Az 1902-ik esztendő megadta a kegyelemldőlést a Moulin Rougenak, mely a kiállítás óta sohasem ment. A párisiak már régen nem raöntgtek ezért a mulatóért, amely pedig egykor fenséges napokat látott. Nagy divatban volt, amikor a híres Nini-patte-en-l'air a szépséges Demi Siphon és érdekes Rayon d'or jártak eszevesztett táncukat. Am az idő mulik és velük együtt a nagyhírű táncosok szépsége, ifjúsága. Nini-patte-en-l'air, a montmartrei vigasság királynője, még idejében észrevette a veszedelmet és visszavonult a nyilvános szerepléstől s ifjúságában aratót babérjait mint egy tánciskola igazgatónője piheni ki. A Demi Siphon már gyzosabb véget ért. Egy este, éppen a mikor osodái szemeláltára a grande ecartot csinálta, megoszuott és a szó szoros értelmében kettészakadt, Rayon d'or a Moulin Rouge harmadik csillaga sem volt szerencsésebb. Valami differenciája akadt a párisi aranyifjúsággal, melynek konzekvenciájaként odahagyta diadalai színterét és külföldi vendégserreplésre indult. Londonban, Berlinben még ünnepekké, ámde utja további folyamán hűtlen lett hozzá a szerencse. Legutolsó állomása Budapest volt, a Kerepesi-úti ugynevezett Parisien-mulató. De ide kis közönség járt és ennek is csak csekély hányada tudta az ő evolúciót appreciálni. Ezenközben a három művésznő tanítványai próbálkoztak a Moulin Rougenak, de sohasem tudtak népszerűvé lenni. Csekély volt a tudományuk, csekély annak bűmölója. A párisiak egyből-ként is megszűntek a kvadrillt és a kankánt eszdálni, hogy pedig a kiöltözött idegenekkel lehessen együtt, azért nem fizettek négy frankot. Az idegenekből pedig Párisban nem lehet megélni. Még szállóknak és a restaura-otknak sem. Hát még a Moulinnek! No ennek legkevésbé. A hölgyek közül csak a második és harmadik klassz járt oda és ezek is ingyen, amint hogy hölgyek itt beléptidjait sohasem fizettek. A férfiak pedig ezeknek a kedvéért nem fiztek. Ekként a bukás elkerülhetetlennek látszott és tényleg most be is következett. És nincs senki Párisban, aki erről csak egy szót is ejtene. Nem sajnálják ezt a divatját mult etablissement-t és mindössze néhány Párisba velődött magyar leány, aki egy könyvet morzsol érte szét a szemében, de ezt is titokban.

— **Házasság.** Dr. Récs Miksa nagyvárdi orvos eljegyezte Veiszlovits Ilona kisasszonyt, Veiszlovits Lajos leányt Nagyváradon.

Golemann József komáromi kereskedő eljegyezte Blum Teréz kisasszonyt, Blum Náthán leányát Sopronban.

Miskolci József Nagykanizsáról eljegyezte Singer Matild kisasszonyt Sásdrol.

Kroh Izó kereskedő, tartalékos tiszthelyettes eljegyezte Weisz Malvinka kisasszonyt, Weisz Márton takereskedő leányát Beregszászban.

— **A kínai nyelv az orosz hadseregben.** Egy pétervári telegramm jele, hogy az orosz hadügy-miniszter hadiparancsot adott ki, amelyben rámutat arra, milyen szükséges, hogy az Amur-vidéken állomásozó tisztek a tartomány nyelvén beszélni tudjanak. E célból Vladivosztokban a keleti intézetben tisztek számára tanfolyamot nyitnak, amelyen negyven tiszt fog kínai, japáni, koreai, francia és angol nyelvet tanulni. Az Amur-vidék parancsnoklő tábornoka rendel el, hogy melyik tisztenek melyik nyelvet kell megtanulnia. A tanulás négy évig tart. Minden évben újabb tíz tisztet vesznek föl. A tanulásra rendelt tisztek bizonyos kedvezéseket élveznek, így évenként százhusz rubel pótlékot kapnak könyvre és kétszáz rubel utazásra. Minden hónapra, amelyet a szünidő alatt a külföldön tölt el a tiszt, hogy magát az illető nyelvben tökéletesítse, száz rubel jár neki.

— **Halálozás.** Bécsből táviratozzák, hogy ma délután ott meghalt ottenkampai Ott Tivadar altábornagy 68 éves korában.

Szabó József a biharvámegyei szabadelvűpárt alelnöke tegnap este hosszabb betegség után Nagyváradon meghalt. Temetése holnap délelőt lesz. Az elhunyt családhoz Darányi miniszter részvétlívartat küldött és megbizta Beöthy főispánt, hogy őt a temetésen képviselje. Szabó József, akit a király épp ma tüntető ki nemességgel, a gazdasági egyesületnek és több banknak elnöke volt.

— **Osztóndj-pályázat.** Az osztrák-magyar első általános tisztviselő-egylet pesti előleg és takarékegyesülete egyik osztóndjalapítványának kamataiból évi 100 koronás díjra pályázatot hirdet. Kell, hogy a szülő a társulat tagja legyen, a tanuló magyar középiskolát látogasson s jó tanuló legyen. Bélyegtelen pályaműveket a társulat elnökségéhez (Kertész-utca 39.) legkésőbb február 20-ig kell benyújtani a születési bizonyítvány, iskolai értesítő s a szegénységet tanusító bizonyítvány melléklésével.

— **A nagykarolyi betörés.** A nagykarolyi adóhivatal vasszerényét — mint megírjuk — december 28-án éjjel ismeretlen tettesek kifurták. Most megállapították, hogy az ellopott értékek összege 186.000 korona. Az ellopott tárgyak között vannak a bírói letétként kezelt órák, ékszeres takarékbetét könyvek, értékpapírok, belügyi és pénzügyi letétek, (óvadéklevelek, váltók, járadékpapírok.) Ezek azonban egyáltalán nem értékesíthetők. A kasszaforás módjára nézve eltér a fővárosban történt kasszaurásoktól. A fővárosban a kassza oldalfalán át a trezort irták ki, a nagykarolyi adóhivatalban elkövetett betörésnél ellenben a kassza ajtaján lévő három zárat irták körül és úgy hasogatták le a zár körüli vasalat. A kasszaurásnak ezt a nemét műnyelven *csatornás zárbetörésnek* nevezik. Ehhez hasonló kasszaurás mult év márciusában történt Brassóban, amelynek tettese még ismeretlen.

— **Ingyenkényér a vidéken.** Nyitra városa két évvel ezelőt is a második volt a sorban, mely a főváros példájára télvi idején két hónapig ingyenkényeret osztott ki a szegények közt. Ennek a humanitárius intézménynek az idén Thuróczy Vilmosné született Tóth Szuzsanna csillagkeresztes hölgy, a keresztény nőegylet elnöke indványára a nőegylet 600 koronát, a Vöröskereszt nyitjai választmányja pedig 400 koronát szavazott meg e jötekynek célra. Az ingyenkényér szétosztására és az adománygyűjtés szervezésére Thuróczy Vilmosné lekes felnyására bizottság alakult, melynek tagjai: *Arpády Imre, gróf Bathányi Vilmos kanonok, Csillaghy György, Engel József, dr. Kovacs Ödön, Kulcsaszter István, Rouchetti József, dr. Rudnay Sándor polgármester, dr. Thuróczy Károly és Verő Zsigmond.* A kenyérkiosztás karácsony estején már kezdetét is vette a városháza tűzőzó őrszobáján, ahol a menedékház apácái végzik a jötekyösség és könyörületesség munkáját, a keresztény és izraelita nőegyletek egy-egy választmányi tagjának jelenlétében. A nőegylet közelebb bánt és műkedvelőt szemléladást rendez az ingyenkényér alap javára, úgy hogy a kenyérkiosztás márciusig fenntartható legyen.

— **Az Old Moore jövedőmondása.** Az angoloknak van egy öreg kalendáriumuk, az Old Moore, amelynek az a specialitása, hogy nem időt jöved, hanem az eseményeket jövedőli meg. Néha megtörtént vele, hogy ráhibázott egy-egy dologra s ezzel annyira megalapította a hitelt hogy nagy publikuma van. Az angol amugy is babonás kisse, szereti a miszticizmust, ilyenformán az Old Moore szép kelenődségnek örvend. Legújabb kiadásában 1903-ra mondja el a jövedőléseit. Egész csomó érdekes eseményt. Most már csak az a kérdés, hogy eltalál-e a valódságból valamin. Az év első hónapjára azt jövedőli, hogy pánk lesz Spanyolországban, nagy bonyodalmak kezdődnek a Keleten, s hogy nagy pénzügyi krach lesz Newyorkban. A jövedőlések közül egy már is beteljesedett, mert Lamsdorff utazása kétségtelen jele annak, hogy a Keleten nagy bonyodalmak vannak vagy lesznek. Februárra azt jövedőli a kalendárium, hogy zavargások lesznek Ausztriában, Kínában és Indiában. Márciusban Angliának diplomáciai konfliktusa lesz egy európai hatalommal. Algírban pedig lázadás lesz. Április elején új arany-és gémánibányákat jövedőnek föl; a hónap vége nagyon szomorú lesz; Konstantinápolyban borzasztó forradalom Londonban krach, Belgiumban utcai zavargás s valahol borzalmas vasuti szerencsétlenség lesz, amely alkalommal egy híres főpap is meg fog halni. Májusra rendkívül fontos orvostudományi jövedőlést várhatnak; amelynek az angol királyi család fog leginkább örülni. Júniusban sok tengeri katasztrófa, júliusban és szeptemberben pedig Európásterület igen nagy politikai események lesznek. Hollandiában igen nagy politikai esemény lesz júliusban, szeptemberben pedig konfliktus lesz Gibraltár miatt Anglia és Spanyolország között. Októberben ismét sok vasuti szerencsétlenség lesz, odavész majd egy angol miniszter is. Ugyancsak októberben a Balkánon forrongás lesz, decemberben pedig az egész világ figyelme Észak-Amerika felé fog fordulni.

Magyarországról egy szót se beszél. Minálunk tehát — ha hinni lehet a vén kalendáriumnak, — esendes lesz az esztendő.

— **Közvetlen kocsis Banjalukára.** A Déli vasut igazgatóságától kapott értesülés szerint a Nagy-Kamizza-Gyékényesen át Bécs D. V. és Zágráb között jelenleg forgalomban levő I. II. oszt. közvetlen személykocsis a Zágrábban létesített kedvező oszalkozás következtében 1903. évi január hó 1-től kezdve Bécs D. V. Zágrábon át Banjalukára és vissza fog közlekedni. E közvetlen kocsis a Bécs D. V.-ról délután 5 óra perckor induló gyorsvonattal továbbítatik és Banjalukába déle öt 11 óra 05 perckor érkezik. Az ellenirányban Banjalukáról délután 3 óra 45 perckor indul és Bécs D. V.-ra délelőt 9 óra 52 perckor érkezik.

— **Három gyermek halála.** Nagyváradról jelentik: Nyegruoz János mező-kakuci béres ujesztendőkor más helyre szegődött és este szokéren kiöltözött el családjával, három apró gyermekkel. A sötétben nem látták, hogy a Gyéres-patakhoz érkeztek. A

szekér belefordult a patakba és a három gyermek a vízbeült.

— **Ártatlanul elítélve.** Ezelőt két esztendővel történt hogy az Iréne nevű német hajó kapitánya sértő tartalom névtelen levelet kapott. A gyaru Gehle hadnagyra esett, a vizsgálatot ellene megindították és mert két írásszakértő megállapította, hogy a levél írása a Gehle írásával azonos, a hadnagyot rangjától megfosztották és másfélésztendei börtönre ítélték. A boldogtalan ember, aki folyton hangzótt a ártatlanságát, nem tudott belenyugodni a sorsába. Tíz hónapja ült már a börtönben, amikor a családjának sikerült kivínnie, hogy ügyében új vizsgálatot és új tárgyalást rendeltek el. Ezen a Kőlnben megtartott tárgyaláson azután Grabow-Berlin iskolatanácsos, írásszakértő kijelentette, hogy az a névtelen levél nem a Gehle írása. Erre a hadbíróóság fölmentette Gehlet, elrendelte, hogy a rangja visszaadassék, úgy hogy a megkínzott ember már uniformisban hagyta el a fogházat, amelynek a kapujában a csapata tisztileg üdvözölte. Azt hiszik, hogy a hadnagyot már legközelebb előléptetik.

— **Öngyilkossági kísérlet a börtönben.** Fogarasi Albert 45 éves aszta ossegédet tegnap a IX-ik kerületi kapitányságon lezáratták, mert az utcan holtárszegen hevert. A fogház előt lévő rendőr őrszaka észrevette hogy Fogarasi zsebkendőjére felakasztotta magát. Nyomban betört a cella ajtaját és lemetsette az öngyilkosságielvet. Szerencsére még állt. Reggelre kijőzanodott és nagy amullal hallotta, hogy részeg lövel mit művelt.

— **Megszöktett gyermekek.** Münchenből telegráfálják, hogy egy dr. Gütler nevezetű volt egyetemi tanárségéd, akit durva bánásmódja miatt elváaszottak a feleségétől s utóbb hivatalától is megfosztották, tegnapelőtt automobilon megszöktette két leánygyermekét, akik közül az idősebbik hétéves, a fiatalabb másfélésztendő. A szöktetésnél egy fiatalember, gróf Pestaloza segített neki Gütler az utcan megleste gyermekeit, a közelben várakozó automobilba szállott veük s elrobbogott. Trudering állomáson fölszállott egy Trotha induló vonatra, míg gróf Pestaloza az automobilal visszatért Münchenbe. Gütler ellen elvált feleségének tőjelenítésére köröző-levelet adtak ki, gróf Pestaloza pedig mint bűnségédet fogják felelőségre vonni.

— **Robbantások a Dunán.** A földmívelésügyi minisztérium vizrajzi osztályának jelentése szerint a koppanyi jégtörles aszó végénél a robbantásokat tegnap kezdték meg Schöffer műszaki tanácsos vezetése mellett. A hatalmas arányú jégtörles eltavolítására leutazott Tokodni Ferenc utaszsázados és Binder Adolf főhadnagy is, megieelő személyzettel. Tegnap 260 méternyi területen történtek a robbantások s még 280 méternyi torlasznak eltavolítása van hátra. Az egész torlasz szétrobbantása még hosszabb időt vesz igénybe. A viszonyokat illetőleg említett érdemlő változások nem történtek s Budapestnél 242 centiméternyi a vízmagasság 5 centiméternyi áradás mellett.

— **Gyujtogató márkil.** Párisban a minapában előkelő esküvő volt. Borredon márkil leánya ment férjhez és az esküvőn csak annyi történt, hogy a márkil leartóztatták. Az esküvőt megelőző estén ugyanis tűz ütött ki a márkilnak Tours mellett lévő La Coudraye nevű kastélyában, amely történelmi nevezetesséül. A tűzoltóság megmentette azonban a kastély egy részét, s közben több helyen petroleummal leöntött csövákat talált. A kastély nagy összegre volt biztosítva és a márkil maga gondoskodott arról, hogy kastélya lángra gyujlon.

— **Letartóztatott anarkisták.** Kőlnből jelentik egy táviratunk, hogy Düsseldorfban a rendőrség meglepett egy anarkistagyűlést és tizenhárom veszedelmes anarkistát letartóztatott. A kézrekerült anarkisták közt vannak a gree'eldi, barmeni, solingeni és berlini anarkisták vezérei.

— **Rendőri hírek.** Özvegy Loncsak Andrásné magánzó Dob-utca 110. számú lakásán hároméves kis unokája, Margitka a tűzhely mellett játszadozott s a tűzhelyből kipattant szikra lángra gyujtotta a ruháját. A kis lány veszedelmesen összeégett, de Loncsakné is összeégette a kezét, mikor az égő ruhát eloltotta. — Székesfehérvárról értesítik a rendőrséget, hogy egy 30—35 évesnek látszó iparos ember egy zoldra festett parasztszekereket lopott el, amelyeket két lö volt fogva. Az egyik lö világossárga, homiokán csillog, a másik világospiéz, nyerges hátú, herét. — A zürichi rendőrség táviratban értesíti a lökapitányságot, hogy Arnaud Pál marseillesi 50 éves bizományos hamisított csekkel 12.583 koronát csalt ki egy zürichi banktól és megszöktött.

(x) **Egyenruhát tisztek és hivatalnokok részére** legroloszobban készít *Tiller Mór* és Társa Budapest, Váci-utca 35.

(x) **Gyermekevelésnél** a Zoltán-féle iz-és szag-néklül csukamáj-olaj nagy táperenél togya kitűnő. Uvege két korona. Zoltán gyógytárabán, Budapest, V., Szabadság-tér.

Bartók Lajos temetése.

Budapest, január 2.

A kerepesi-sírkert halottas-házából, az író és művészvilág tömeges részvétele mellett ma délután 3 órakor temették Bartók Lajost, a jeles költőt és drámaíró és lángoló lelkesedéssel hazafit. Egész virágzó körté körül a ravatalt, amelyen Bartók Lajos feküdt még le nem zárt koporsójában. Mellette állottak megtörve a fájdalomtól testvére és rokonai. A gyászoló közönség három óra előtt gyülekezett a szűk halottas-házban.

Őt voltak: Wlassics Gyula, Láng Lajos miniszterek, Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, Gulner Gyula államtitkár, Szalay Imre, Kaffka László és Szalay Péter miniszteri tanácsosok, Csörgő Gyula nyugalmazott államtitkár, Rákosi Jenő főrendiházi tag, Somló Sándor a Nemzeti Színház igazgatója, Vészi József, Holló Lajos, Nessi Pál, Lovász Márton, Rakovits István, Szatmári Mór orsz. képviselők, továbbá a Petőfi-társaság tagjai közül: gróf Zioty Géza, Abrányi Emil, ifj. Abrányi Kornél, Hercegg Ferenc, Rákosi Viktor, Kenedi Géza, Szana Tamás, Prém József, Bartha Miklós orsz. képviselő. Kiss József, Erdőy Béla, Pósa Lajos, Endrődi Sándor, Jakab Odún, Pap Zoltán orsz. képviselő, Neugebauer László, Vértési Arnold, Baróti Lajos, Bodnár Zsigmond, Bárony István, Koroda Pál, Zempléni Árpád, Kabos Éde, Kazár Emil, Szávay Gyula Ambrus Zoltán, Ferenczy Zoltán, Hatala Péter, Sebők Zsigmond, Abonyi Árpád, Ferenczy József, a Kisfaludy-társaság részéről: Berzevicsy Albert alelnök, Vargha Gyula főtitkár, Berzók Árpád és Alexander Bernát; ezenkívül: Polányi Géza, Csajthay Ferenc, Márkus Miksa szerkesztők, báró Splényi Odún, Vértessy Gyula királyi tanácsnok, Rothauer Miksa, Csillag Teréz, Hegyesy Mari, Padrusz János, Nádaj Ferenc, Lenkey Hedvig, Kosnyák Zoltán, Iványi Jenő, Hnbay Jenő, Porcsolt Kálmán, Evva Lajos, Vidor Pál Gyenes László, gróf Kreith Béla, Bessenyei Ferenc, Nagy Miklós, Kempis János, Jendrassik Jenő, Balta Miklós, Bakó László, Beregi Iszák és mások.

Az alkalzi szertartást Rostaházy Kálmán I. kerületi plébános végezte lényes segédlettel.

Ezután Abrányi Emil lépett a ravatal elé, s a Petőfi- és Kisfaludy-Társaság nevében gyönyörű szavakkal adózott Bartók Lajos emlékének. A beszéd így hangzik:

Bartók Lajos utazik.

Az utazás volt egyik főpassziója világ-életében. Csak az imént tért vissza Raguzából és imo most megint utra kél. Akkor az olasz és dalmát partok közé szorított két tengeren járt, jól ismert, bájos szigetek körül, az Adria büszke gőzösen. Most sokkal keskenyebb, alázatosabb hajón indul: — azon a vékonyka, szűk ladikón, amit koporsóknak nevezünk és amit néma, titokszervi evezős kormányozó határatlan, fekete óceánon, ismeretlen szigetek felé. Hová utazik most? Nem tudja senki.

Eddig minden utazásán megnyílt, földvidéket, Gyönyörűkörtét a természet örök szépségében, kárpótlással azért a boldogsáért, amit zaklatott, szomjas szíve hiába várt a mulandó asszonyi szőp-ségől. Talán mostani utján is megélt a legfőbb enyhülést; megélt azt, amit a földön hiába keresett: a békét, a nyugalmat. Meglehet. Annyi bizonyos, hogy most utazik legmesszebb útjára — be a végtelenségbe! És nem tér vissza többé.

A munkái, azok itt maradtak. Ezt a kínesez podgyászai nem vitte magával. Az édes sugárzó géniuszt nyomtalan elröppöl közülünk, de itt maradt az örökkévaló papír, itt maradt a halhatatlan nyomdaiesték: idővel, halálal diadalmasan dacol a millió apró betű.

Bartók Lajos munkái nálunk maradtak; és ez is vigasztalás; sőt nagy vigasztalás. Itt maradtak a *Kárpáti emlékek* és bennük a természetimádás, a szabadság gyönyörű himnusai. Ha nem kapna emléket bronzból —: lesz gránitmonumentuma. Emléke lesz az egész hegylánc, melyhez annyira hasonlított! Szabadságszeretében megvolt a sziklák rendithetetlen keménysége és a kárpáti sasok magas szárnyalása; lírájának a gyöngéd, méla epedéseben megvolt a borongó fenyeskedés különös zenéje. Sohasem láthatjuk ugy a Kárpátokat, hogy arra ne emlékezzünk, aki róluk ezeket a szép, szomorú verseket előhajtotta, ezeket a büszke strófákat elemnyörögte.

És itt maradtak az *Örtűzek*, kiolthatatlan hazafiságának a nagy tiloszlopai. Ezek az Örtűzek lobogni és világitani fognak a késő utókor előtt is, különösen akkor, ha megint táborba szállana, vagy pusztának tévelyegne a magyar. És itt maradt az *Erdőnyugás*; és áradni fog belőle a poézis levegője, mely a perverzítások korában szinte szűzesen tisztá maradt; és ámulva veszik észre azok, akik az élő költőt ridszegen, keserűen tartották, hogy a halott költő lelke tele van édes virágillattal.

És itt maradtak a nagystíliú történelmi drámák; itt maradt az, amiben talán a legerősebb, legerényebb volt: a képekben csodálatosan gazdag, néha érkekménységű, néha ragyogóan színes drámai dikció.

Munkái mind itt maradtak a szemünk előtt. De ki hozza vissza nekünk az alkotót? Az, aki ezeket a soha el nem hervadó munkákat írta: sohasem lép többé élénk halovány, tonnyadt arcával. Képe a Cassius volt, de a szíve a Cynaróé, — édes gúny és lovagias, ábrándos trabadur-ezerem véggyűléke; nyilvánosan pajkoskodó éle és súlyos, eltitkolt fájdalom otthona. Én tudom, hogy a szíved egy szelíd, beteg gyermek simálkónyságával közlekedett az emberi jószághoz és szimpátiát kért. Nemcsak sérteni tudtál —: értőtél a boosznatkeréshez is. Ertegett ahhoz, hogy pazar nagylelkűséggel engedszed ki azokat, akiket megbántottál. Szíved, mint a csatár beleápolója, mindig gyógyító-balzsammal járt haragos, ellenségstíró meg-

győződéseid nyomában. A politikai pártoskodás, mely téged is elsodort, sokszor gyűlölni kényszerített; de vonzódnai jobban szeretted. A szatira kötelesség volt, de a lelkesedés egyetlen, igaz gyönyörűd.

Ennek bizonyosságát adta, amikor éjelt-napot összehattál, hogy a mások dicsőségét szolgálád. Bizonyosságát adta, amikor Jókai Mórnak a március 15-iki szent emlékek kapcsolatában országára szóló ünnepet rendeztél. Bizonyosságát adta, amikor ebben a közönyös korban másodsorban is oda tudtad vinni nemzetünk színt-javát a segélyári csatáratérre. — nem bukára, hanem diadalra: Petőfi Sándor emlékének a nagyszerű megünneplésére.

Hiszzen azért íradtál el olyan hamar, mert nem ismerted a fáradságot, amikor igazi érdemek tisztelőre, ideális nemzeti célok szolgálására hódolók táborába kellett összehoztatni a csüggedők és fagyos szívűek tömegét. Hiszen azért lekezel most mozdulatlanul, mert az agitációban nem ismertél határt. Hiszen azért haltál meg egyedül egy kórház szomszóját magad körül, meri nem értél rá, hogy gondoskodj magad-ról és biztosítsd magadnak egy édes, kis család ápoló szeretetét, vigasztaló ösokját, ha rád csap az alattomos látum.

Mi vagyunk a te családod, mi, a Petőfi-Társaság! Szeretted is bennünket nagyon!... Szeretted a családod mély kötelességérzetével és határtalan odaadásával. Te, aki egyebet nem örököltél a klasszikus magyar hazafiság nemes hagyományainál: te házat akartál építeni Petőfinék és ebben a házban méltó hajlékot nekünk. Ha ez a ház illelül valamikor; nemcsak a Petőfi dicsőségét fogja hirdetni, hanem a tiédet is. Nemcsak a Petőfi Sándor hatalmas istenszobrát állítjuk föl ebben a templomban —: a te emlékednek is ottárt emelünk benne! Halold-e a siket koporsójában, amit most fogadunk?

Amikor sírod szélén a pap keze másodsorban kent föl az örökkévalóság számára — mert először a költészet géniusza cselekedte meg, amikor búcsúdra hajolt —: sirtál, nemes barátom! Mit jelentettek ezek az utolsó drága-gyöngyök? Ezt az ellágyulást nem a haláltélelem sajtoja ki. Te mindig bátran néztél a haál szemébe. Nem, te nem azért sirtál, hogy meg kell halnod, hanem azért, hogy nem élhetsz többé miérünk, nem élhetsz többé a hazáért! A földbe süllyed, hirtelen kiszáradó csodoláros utolsó csüppjei szűkcentek föl még egyszer az órra!

Nem könnyezel többé. Ezután a nemzet fog sírni utánad. Sírásodat mi tolytatjuk. Könnyeidet mi veszzük át, a Petőfi-Társaság tagjai, a Kisfaludy-Társaság tagjai, mert ennek a nevében is szólok ma — utóljára — hozzád, aki először nem válaszolsz nekünk!

Ezek a könnyek — ugy gondolom — akkor fognak hullani legdúsabban, ha majd utolsó drámadat, a *János királyi*, lénséges prologójával, a *Mohács*sal együtt bemutatják a nemzeti színpadon és a közönség tapsolni, éljenzei fog és a szerző nem jön ki a színlalok közül.

Akkor fogjuk érezni a rettentő hiányt. Akkor érezzük majd, hogy nem éltél eleget és hogy mi elmulasztottuk az alkalmat nagybecsűlőnk kimutatására. Erezzük, hogy még itt kellett volna maradnod köztünk: hogy tömredék tetterő, érzés, gondolat semmisült meg igazságtalanul; hogy borzasztóan korán mondtál el koporsódnál a búcsúszót, amivel most végső utadra bocsátalak: Isten veled örökké, Bartók Lajos! Ha több vagy a földi életen túl rohadó anyag-nál: lengjen körül örök álom, örök béke, örök dicsőség!

A költői szárnyalásu hatalmas beszéd mély benyomást tett s a közönség soraiban csaknem mindenki könnyezett.

Ezután Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója lépett a ravatal elé s szép szavakkal búcsúztatta Bartók Lajost, a Nemzeti Színház drámabíráló-bizottságának tagját.

A Nemzeti Színház koszorúját hozom — ugy mond — háts elismeréssel, a szeretet könyveivel. Kora lütszaga óta szolgálatába szegődél s jövendő-jébe vetett örökös hittel nagy nemzeti és kulturális nívótása iránti meggyőződéssel, ugy álltál kapuja előtt kivont fegyverrel, haragra készen, mint a regeli sárkányölő lovagok, a kincset rejtló barlang küszöbén állottak, utolsó vércseppig védelmezni készen a drága hajtatókat, egy eszedet nemzetienntartó létezésig, messze jövendők szent zálogát, a magyar nyelv és irodalom géniusztát.

Méltalan támadóját elhallgattatád a jogiatlan tolokodót elutasítád, de ölelő karokkal fogadtád azt, ki az igaz költészet búsvárait volt képes varázsolni ajkaira. A szó, a tett, a toll volt fegyvered. Etes kard villámolt szavaiddan, védelmező pajzs töltődött tetteidben. Toldal nem hódolt idegen bálványoknak. Lángoló dalaid s magasán szárnyaló, megrázó hatalmas drámai műveidben — mélységben és magasságban, csillagoktól a tenger mélyéig, kárpitok jégormától — vulkánok tügyormáig — magyar voltál, izrlőle az, s labogó szíved minden dobbanása, szikrázó lelked minden szárnyasapása végső lehelletekig hazádé, nemzetedé maradt.

A mi gyászunk mindenki gyászánál nagyobb, mélyebb, vigasztalanabb. A Nemzeti Színház nemesak drámabírálója, de ünneplő költőjét, a nemzeti történelem lánglélek tolmácsát, a nemesebb drámai műfajok ihletett apostolát veszíti benned. Hol terem még egy „Kendi Margit”, egy „Thurán Anus” — meg egy „Érzsébet királyné”?... „Mohács után” és „János királyi”-lyai egy nagy történelmi trilogia bevezetését bítad reám, betelejesztél, ragyogó terveid aranyos ködét, a halál hideg szele zárlata szé. — ki fogja betelejezni? S támad-e méltó utódod valaha?

A magyar költők végzetet: küzdés, szenvedés — kora elmúlás — jutott osztályrészedül s a gondviseléssel hiába szállunk perbe mi, kik por és hamu

vagyunk. Indulj utadra hát, megdicsőült költő, szerelt kedves barátom, én igazlelkű nemes bajtársam, minden szép és jóban. Elbocsátlak. De emléked nincsen koporsóba zárra, belkéd miénk marad. Az örök életbe megy, az örökkévalóság dicsősége vár. Isten veled!

A beszéd elhangzása után a koporsót lezárták, ráemelték a négyesfogatu gyászhintóra, melyet felékesítettek a tömletem koszorúval s a menet megindult a Deák-mauzóleum mellett lévő sírhoz, amelybe — a pap rövid imája után — leboosátották Bartók Lajos földi maradványait. — A közönség pedig kivonult a temetőből, amely megint egy nagy bazafit porhüvelével lett gazdagabb.

Bartók hagyatékának a rendezését a költő régi barátja: *Farnady József* ügyvéd, a Petőfi-társaság ügyésze vállalta magára. Irodalmi hagyatékát pedig, amelyben a legközelebb színterkerülő *János királyi* című drámán kívül több kiadatlán költeménye és egy komikus eposz van, *Baróti Lajos* gyűjti össze. A Martinuzzi egész korát telőlel trilogiának harnadik része csak vázlatban maradt fenn.

Beszélgetés a szász trónörökösével.

Budapest, január 2.

A bécsi *Zeit* tudósítója, miután Lipót főherceggel, illetve Wüßing Lipóttal Montreuxben beszélt, fölkereste Gen'ben *Lujza* trónörökösét és *Giron* nyelvemestert. A genfi találkozó alkalmával maga a főherceg figyelemztette az újságíró, hogy mielőtt a trónörökösön fogadják, e öbb Gironnak kell bemutatkoznia, aki majd személyre veszi, mielőtt a trónörökösön elé vezetnék. Így is történt. Giron fogadta először, akinek ugyancsak sok dolga van mostanában. Egész nap szaladgál fel és a a lépcsőkön, a fogadó előcsarnokában fogadja az újságírókat, a lépcsőkön, az ajtó előtt, szalad a portáshoz, viszi a leveleket, hogy adják a postára s elhozza azokat, amelyek jöttek.

(Giron.)

Giron karcsu, magas, keskeny váliu és elegáns külsejű ember. Nem olyan, mint valami előkelő angol, inkább az izléses francia, de még inkább a bécsi gigerlihez hasonló.

— Kissé elragadtatta magát Giron ur és erős szavakat használt a szász trónörökös ellen. Ilyet s ilyesmit nem szoktak nyilvánosan mondani, — így kezdte a beszélgetést az újságíró Gironnal.

— Nem, óh nem — felelte szelíd hangján Giron. — Vigyázok magamra s nem is vagyok tapintatlan. Végre is a szászok beszédek most minden rosszat feleltem.

— Ez nagyon természetes is. Ön ugyancsak megadta nekik.

— Mit akarnak tőlem? Mi szeretjük egymást, én és a hercegnő, ő szerelm nélkül ment férjhez, s így az embereknek nincs okuk csodálkozni. Az emberek azonban most azt mondják, hogy én önző okokból cselekedtem. Ha pénzt akartam volna, más uton jártam volna.

— A trónörökösön sokkal rosszabb helyzetben van, mint ön.

— Miért? — kérdezte Giron egész naivul.

— A férfinak, bárhogyan végződjék is a dolog, a szerelmi affér sokat nem árthat. A trónörökösön mindent eljártott, királyné lett volna és Szászországban szeretltek.

— Szeretltek?

— Még most is szeretik. Egyszerűen imádják. A posta naponként egész csomó levelet hoz, amelyben az emberek rokonszenüket tejezik ki és szerencsét kívánnak a hercegnőnek. Igazán megbható.

Giron egyszerre felugrott.

— Menjünk, hercegnő vár reánk.

(A trónörökösön nyilatkozata.)

Lementek az első emeletre. Giron bevezette az újságíró egy kis szalonba, amelynek fehér volt a fala, fehér az ajtója, a bútorok pedig piros bársonyból valók. A szoba közepén az asztalon virágtartóban fehér orgona és tearózsák, egy másik asztalon a karácsonyja, rajta még az ezüstszálú díszítés, arany dió és leégett gyertyák. Három kis szobában laktak. Egy szalon s mellette két hálószoba, — ez a lakásuk. Nyoma sem a hercegi lényűzésnek, egyszerű szállodai berendezés.

A trónörökösön gyors lépésekkel jött be a szalonba. Kicsi, alacsony asszony, csodálatos szemekkel. Ezeket a nagy, villámú, nevető szemeket látja az ember először. Keskeny, kissé lesoványodott arca jelenlegi állapotának nyomait mutatja. Nem tud beszélni a nélkül, hogy ne mosolyogna és ha beszél, ajkai mögöl kivillag csodálatosan szép fogsora. S dacára, hogy egész alakján az anyaság ömlik el, mégis valami lányos gyöngédség ragyog le az arcáról. *És hát*

az az asszony, aki Szászország, Ausztria és Toscana hatalmával megszűll.

— Tehát osszgyan Giron és egyedül ő az oka annak, hogy királyi fenséged megszűllt? Csak az ő iránta való szerelem és semmi egyéb?

Giron mellelül és meglátszik rajta, hogy feszülten várja a feleletet. A trónörökös pedig felel neki szemének egy pillantásával, mi mindent elmond. Aztán az újságíró felé fordul és ezt mondta:

— Többször akartam már menekülni és régen kinezott az az érzés, hogy a föld bármely zugában jobb dolgom volna, mint az udvarnál. De ki tudja, hogy nélküle valaha is megszűlltem volna-e...

Hangja olvadékony, mély, a szavakat szinte természetileg rakja egymás mellé úgy, hogy gondolkodásának gyorsasága bűmulatba ejti az embert.

— Lipót fivérem tudja, hányszor foglalkoztam ezzel a gondolattal. Tudja, mennyit szenvedtem Drezdában. Gyakran volt nálam, hogy megnyugtasson. Most azt vetik a szemére, hogy ő csábított a szökésre. De ez nem igaz, ő csak azt tudta, hogy hiába akart volna engem megakadályozni, ezért kísért el s az első órákban segítségemre volt. Neki örökre hálás leszek ezért. És hogyha valaha megbánám, hogy ezt tettem, ámbár ezt nem hiszem, — s itt ismét leirhatatlan gyöngédséggel néz Gironra, — de ha mégis... de nem... És akkor sem érhetné Lipótot szemrehányás, mert, amint mondtam, elhatározásom sziklaszilárd volt és Lipót nélkül is elmentem volna.

— Igaz, hogy Szászországban bántalmazták?

— Szászországban? Nem! A szász udvarnál igen. Vannak ott emberek, akiknek több szavuk van, mint a férjemnek, de a férjem sohasem bántott. Kérem, írja meg ezt. A férjem mindig jó volt hozzám, természetesen az ő modorában és ő igazán nem tehet arról, hogy ez a modor sértő és elviselhetetlen volt nekem. Gyöngédsége durva volt és teljes felszólalásos kinezott. Hogy megütötte volna, nem igaz. Hiszen tudja, hogy az én javamra most mindenféle dolgot kitalálnak, de én nem kérek belőle. Én nem akarok senkit vádolni, hogy magamat igazoljam. Amit tettem, — tettem. Punktum. A férjem megcsalt volna engem? Annak, aki őt ismeri, ez még gondolatnak is nevésséges. Neki az asszony semmi. Ugy-e, Giron?

Es Giron ráhagyja:

— Neki az asszony semmi

A trónörökösnek tovább beszél.

— Férjem szereti a vadászatot, szereti a katonaságot s különben is nagyon vallásos. Tudomány, művészet, zene, színház, irodalom, ezek az ő veszedelmes területei. Mint a papok neveltje, mindig úgy tekintette az én művészi hajlamaimat, mint valami veszedelmes, bűnös érzést. Én bécsi nő vagyok és végre szabad néha nevetnem is!

— Hát a nevetés is...

— Hogy el volt-e tiltva? Bizony olyan hársban, ahol a jezsuiták korlátlanul parancsolnak, nem szabad nevetni, különösen olyan dolgon nem, amely az én szememben nevésséges.

— De mégsem ezért szűllt meg?

— Nem! Hanem szerencsétlen házasságom miatt. Igen, én szerencsétlenül mentem férjhez. Ugy-e nem kell a férjnek megverni a nejét, hogy a házasság szerencsétlen legyen? No lássa. Olyan asszonynak, mint én vagyok, szerencse kell az urát. Olyan asszony, mint én, szerelem nélkül nem élhet, mert különben az élete haszng, tarthatatlan és céltalan. Nekünk, hercegnőknek kommandószóra kell férjhez mennünk.

— De azt csak elismeri, hogy a férje szerette?

— Nem mondom, hogy nem. Szűgletes ember volt, durva, ügyetlen, nem hozzám való, de derék, jó ember és kétségtelen, hogy még ma is szeret.

A tudósító erre a trónörökösnek gyermekeit hozza szóba, mince szemében azonnal könnyek jelennek meg.

— Nem szerethetett volna-e más kibűvőt — kérdezte a tudósító. — Nem kellene itt lennie Genfben.

— Oh! Mit lehetett volna tennem?

— Higgye el királyi fenség, mi közönséges emberek sem lehetünk mindig szívünk szerint boldogok. Az élet minket is kompromisszumokra kését. Az olyan szép asszony, mint ön, lényének varázsával, a drezdai udvarnál alattvalójává tehetett volna mindenkit, kedvence lehetett volna az egész királyi családnak; szellemével, nagyobb eszével leigázhatta volna mindezeket az embereket és rövidesen ön lett volna a királyné...

A trónörökösnek e szavaknál hevesen közbeszólt.

— Oh! Igen! Kezdetben ez volt az én

eszmém is. Két-három évig. De keserű harcok és a családások végtelen sorozata után, álom nélkül való, könnytel, gyötrelmes éjszák árán beláttam, hogy ezt az emberfajt nem hódíthatom meg soha. Ezek az emberek merevek és zárkózottak. Sem az, amit az ész mond, sem az, ami a szívhez szól, őket fel nem melegítheti. Férjem hódolt nekem és engedelmkedett, de ő maga az udvarral szemben gyöngye volt és tehetetlen. Vérebé ment át az engedelmesség s még csak a ceremóniákkal sem volt képes akaratát vagy az enyémet keresztülvinni. Így telt az idő folytonos ígéretések és csalódások között, míg végre megszaktam a türelmem fonala s így kiáltott fel ő maga is: — Hiába erőlködünk!

— Leginkább azt vetik királyi fenségednek szemére, hogy gyermekeit elhagyta!

A hercegnő szemei újra megletek könnyekkel.

— Bizony azt fogják mondani rólam, hogy rossz asszony vagyok, de Isten a tanum, hogy nem cselekedhettem másképpen. A gyermekek? Hát a magunkfajta megtarthatja-e magának a gyermekeit úgy, ahogy az anyamag akarná tartani... Ott vannak a jezsuiták, a katonák, az udvari nevelők, mert ha valaki olyan szabad gondolkodású, mint én vagyok, gondoskodnak arról, hogy az anyai befolyás ne tartson sokáig.

— Hát mi történik ezután?

— Azt nem tudom! Az enyéim nem mozognak, de Lachenal ügyvéd majd megmozdítja őket. De most legalább szabad vagyok. És azt akarom, hogy végre békében hagyjanak. Most már Giron asszonynak mondanak, megtesznek egy pikáns boulevard-dráma hő-sévé. Mondja meg az embereknek, hogy én nem vagyok pikáns és nem vagyok hősnő. Csinaljanak rendet s akkor senkinek sem leszek terhére.

— És a gyermek?

A hercegnő elpirult.

— Ezért a gyermekért küzdeni fogok. Ez a gyermek az enyém és Szászországban senkinek sincs joga ehhez a gyermekhez. Nem adom oda senkinek. Mi volna a sorsa? Miat-tam kellene szenvednie. Ennek pedig nem szabad megtörténnie soha.

(Gyermekecsempészés.)

Drezda, január 2.

A trónörökösnek születendő gyermekét illetőleg itt nagyon aggodnak, hogy a trónörökösnek majd valami cselhez folyamodik. Attól tartanak, hogy a trónörökösnek szülészor idegen gyermeket csempészett a bősébe és a valódit elrejtte. Schwarz rendőrgyöngyöt azért küldtek Genfbe és azért örködik az Argus-szemekkel az Angletterre-szállóban, hogy a gyermekecsempészést mindenáron megghiusítsa. A gyermeket születése után azonnal a drezdai udvarba akarják vitetni, hogy a többi herceggel és hercegnővel együtt ott neveljék fel úgy, mint azt származása megköveteli. Az persze Luja trónörökösnek éberségétől függ, hogy nem fog-e a drezdai udvarnak ez a terve füstbe menni.

(Kolostorba!)

Róma, január 2.

A pápa, kit a trónörökösnek afférjének fejleményeiről szakadatlanul informálnak, kijelentette, hogy az ő nézete szerint az előállott bonyodalmat úgy kell megoldani, hogy egy trónörökös, mint a trónörökösnek térjenek vissza kötelességeikhez, vezelejenek és legjobb volna, ha kerülv minden konfliktusszerű megoldást, mindaketen kolostorba vonulának vissza. Egyben a pápa püspöki rendeletek után utasította az összes lelkészeket, hogy semmiféle akár a trónörökös, akár a trónörökösnekétől kiinduló anyakönyvi bejegyzést ne teljesítsenek, mielőtt erre nézve felelőseiktől a szent-szék bene placetumát meg nem szereztek.

(Wöfling Lipót házassága.)

Páris, január 2.

A Le Journal szerint Lipót Ferdinánd hercege Montreuxben egy egyetlen ágygyal, egyetlen zsöllyével s egyetlen székkel burtozott igen kicsiny vendéglői szobában lakik. Az említett lap egy munkatársa előtt a főherceg keservesen panaszkodott arról, hogy mily helyzete volt udvari körökben. Azután így nyilatkozott:

— Azért jöttem én is el a nővéremmel együtt, hogy segítségére legyen. Nagyon sajnálom őt s hódolatot akarom neki nyilvánítani azért az elhatározásáért, hogy egy büszke koronát áldozott fel szerelmének. Jövendő sógorom, Giron teljes tiszteletet érdemlő ember s nincs benne számítás.

A főherceg azután így folytatta beszédét:

— Semmi okom sem volt, hogy oly büszke legyek, mint valami junker. Nőül vehettem volna valami főhercegnőt, de többre tartottam egy egyszerű, becsületes leány szerelmét. Mindenféle eszközzel el akarták őt távolítani, anyám ezt

kegyeletbeli kötelességnek tartotta. Most Adamovics kisasszony azzal akarom megbosszulni, hogy nőül veszem s ezt a bosszút keresztényibnek tartom, mint az üldözést. Az evangéliumban sehol sem áll az, hogy „hercegnőt végy nőül.” Csak azt mondja, hogy hű légy ahhoz az asszonnyal, akit magadnak választottál. Már megelégelted a dolgot. Felőlem beszélhetnek, amit akarnak, de megtorlom, aki az általam szeretett asszonyt rágalmozza. A rágalmozó urak talán méltóságukon alulinak fogják találni Wöfling Lipóttal megverekedni, a párbaj tartamára azonban ismét főherceg leszek.

Kijelentette végül a főherceg, hogy talán könyvet fog írni.

(Epizódok.)

Berlin, január 2.

Miksa szász herceg egy hírlapíró előtt akként nyilatkozott, hogy Lipót Ferdinánd főherceg volt az oka a szász trónörökösök családai tragédiájának. A szász trónörökös, jólehet ismerte Lipót Ferdinándnak féltelen gondolkodását, mégis teljes bizalmával bízta. Miksa herceg szerint fivéréből, a trónörökösből, sajnos, valószínűleg nemcsak a király lesz és akkor a szász nép mellel a trónon királyné is akar látni. A szász trónörökös családai tragédiája az a benső viszony, amely a nép és az uralkodóház közt eddig is iennállott, még szorosabba lüzte.

Berlin, január 2.

A drezdai udvar környezetéből ma ide az a hír érkezett, hogy György király állapota nem rosszabbodott ugyan, de a nagybetegnek feltétlenül teljes nyugalomra van szüksége. Az orvosok szigorúan óvják a királyt a beszédől. Az éjszakát aránylag jól töltötte a király. Ma hivatalos bulletint nem adnak ki.

Szászország több vidéki városában ma hire terjedt, hogy a király meghalt és sok helyütt kiütették a gyászlobogót.

Berlin, január 2.

Adamovics Vilma nővére, Augusta, tegnapelőtt fölépelt a Passage-színházban. A színház ez alkalomból oly tele volt, mint még soha. Adamovics kisasszony izléstelen jelmében jelent meg, hangja kicsiny s alig hallható. A közönség, mely nagyon sokat várt, roppantul kiábrándult. A gyér tapst több piesszegések tarkították.

Trieszt, január 2.

Otto főherceg neje, Mária Jozefa főhercegnő s Piccolo értesítése szerint Szilveszter estőben Drezdában utazott, nyilvánvalóan azért, hogy beteg atyját meglátogassa. A Piccolo egyben genfi levelezőjének Lipót Ferdinánd főherceggel tartott interviewját közli. A főherceg e beszélgetés során kijelentette, hogy azért költözött Genfből Montreuxbe, mert nővérenek ő reá többé nincs szüksége.

Coates.

Coates (olvásd: Kóc) a mult idején egy híres jockeyja, aki a legszebb több túrcsallások központja volt, ma meghalt.

Isten veled... Im holtusly lett belőled, Sarkanyűterhő Coates, isten veled, Sarkanyűterhő, a célig ostorozva Futottad meg küzedelmes versenyed. Holtversenyt futva érkezél a célhoz, De győzelmedre nincs már ostarék, Mint hajdan, mikor annyi áldozat közt Én magam is, — hajh! áldozat valék.

... Coates nyert!... rivalgták végig a tribünök. ... Lesz százszoros pénz! — ajkrol ajkra jár És a korlát, és a messi fákón Villogva szállt a nyári napsugár. Tavasz volt akkor, nyitak a virágok, S te csaltál vigan, játszva, könnyedén, Mosolygva néztél, lested, hogy miattad Ezernyi ember lett koldus-szegény. És kiültottak... Messzi, más hazában Ültél lovat s nyargaltál vakmerőn, S amig más veszett, oh ospan te nyertél Tíz-huszszoros pénzt mindig a nyerőn... Coates tőlünk elment... Jött helyébe másik... Csak a név lesz más, a jockey marad! S a fogadóknak mindég, Coates-e, Sharpe-e, Ki a kedvencen diadalt arat.

Isten veled, elbűnt kis könnyűterhő, A földnek könnyű leszel te nagyon, Nyerjél sok versenyt a másik világon, Ha versenyt nyerni van ott alkalom. S míg a finishben győztes küzdelemmel A pillantásod, oh Coates!... felragyog Az égi Tot-nál elvesztik a pénzük Szegény, bizó, hiszékeny angyalok.

Miért éppen én?

— Jelenet. —

Egy malac: Hallotta?

Egy másik malac: Mit?

Az egyik: Szegény unokaöcsém, Zoltán...

A másik: Levágták?

Az egyik: Le. Borzasztó. Ez a szegény fiú alig született meg, már levágták. Domokost is levágták. Károly is elvázott.

A másik: Hallatlan, ami velünk történik.

Az egyik: Az emberek még mindig rabjai annak a buta babonának, hogy újévkor malapecsenyét kell enni... Én is azért vagyok itt, Pesten.

A másik: És én is. De miért éppen mi, malacok? Óh, az a babona!

Az egyik: Ha elgondolom, hogy éppúgy lehetne az is a babona, hogy borjúhúst kell enni újévkor... Mily nyugodtan élnek akkor?

A másik: Mint a régi mesékben van: minden esztendőben egy szüzlényt kellett martalécul dobni a hétfejű sárkánynak...

Az egyik: Képzem, hogy örültek azok, akik... izé...

A másik: Éppúgy most minden esztendőben a malacok ezrei halnak meg az újév tisztelésére.

Az egyik: Szomorú dolog. A papám, aki pedig csak vén disznó, sirt, mikor engem felpántlikáztak.

A másik: És én, akit kedvesem oldala mellől hurcoltak a síralom-óba.

Az egyik: Hogy már egyszer nem szakad vége ennek a babonának!

A másik: Látod, ezért kell nekünk, malacoknak forradalmi eszméket vallanunk...

Az egyik: És azt hirdetünk, hogy „le az előítéletekkel!” Nekünk csak akkor lesz jó dolgunk, ha az emberiség minden, de minden előítélettel szakít... Te, én demokratá vagyok! Én szocialista vagyok! Én anarkista vagyok!

A másik (az órára néz): Mit használ? Mindjárt jön a szakács a késselel.

Az egyik: Milyen jó most bornyunk lenni.

A másik: Hiába minden...

(Belép a szakács egy nagy késselel.)

Az egyik: Na, itt van Bali.

A másik: Beszélhetsz már.

A szakács: Na gyere, te kis szőke.

(Édesen mosolyog.)

Az egyik malac: Miért éppen én? Miért éppen én? Miért nem egy borjú?

A másik (sírva): Micsoda élet! Micsoda sors! Istenem, miért is nincs csupa zsidó a világon!

— o. —

FŐVÁROS

(*) **A villamos közlekedés.** A kereskedelemügyi miniszter e hó 7-ikére tudvalevőleg értekezletet hívott össze, amelynek feladata volna megoldani azt a kérdést, hogy hogyan lehetne a közlekedést a közúti vasúton kényelmesebbé és veszélytelenebbé tenni. Három kérdés körül fog a vita forogni. Az első kérdés: **a menetesség egységes megállapítása**; a második: **a férőhelyek megállapítása a túlszűkítés elkerülése szempontjából** s végül: **a kocsivezetők alapszabályai képzésének kérdése**, a közönség életbiztonságára való tekintettel. A miniszter a kérdőpontokat megküldte a városnak is. A tanács felhívására a mérnöki hivatal egy memorandumot dolgozott ki, mely a legaprólékosabb részletekig nagy gondossággal fölfelel e fontos kérdéseket is. A tanács felhívására a mérnöki hivatal egy memorandumot dolgozott ki, mely a legaprólékosabb részletekig nagy gondossággal fölfelel e fontos kérdések összességét s állást foglal minden kérdésben.

A főváros mérnöki hivatala pontról-pontra tárgyalja a kérdéseket. Első sorban a menetességre nézve tesz javaslatot. Azt proponálja, hogy becső területen 6—20 kilométer legyen az óránkénti menetesség. Külön pályatettel bíró vonalokon 25 kilométer. A mérnöki hivatal egyenesen kijelenti, hogy egységes menetességet megállapítani teljes lehetetlenség, mert e kérdés eldöntésénél a forgalom arányát nem lehet a számításból kitárgyni. Nem lehet kívánni, hogy a Kőbányai-úton csak olyan gyors legyen a közlekedés, mint a Kerepesi-úton vagy Károlyi-körúton, ahol nagy a forgalom s a megállóhelyek száma sok. A mérnöki hivatal véleménye szerint a földolag a menetesség maximumának a megállapítása, ami lehetne 18 kilométer. Hogy aztán, mely vonalakon mily sebességgel haladhassanak a kocsik, ezt az utárrány tevése, többé vagy kevésbé való frekvenciátalás szempontjából esetéről-esetire a műtanrendőri bejárás alkalmával kellene megállapítani. Nem kevésbé fontos a férőhelyek, jobban mondva az állóhelyek kérdése s, mert itt a közönség érdekét nagyon is számba kell venni. A két perronon megmaradhatnak az állóhelyek. E fölött nincs véleménykülönbség. Hogy a kocsik belsejében legyen-e egyáltalán vagy kevesebb legyen az állóhelyek száma, ez a kérdés is igen nagy megfontolást igényel. Mert a közönség elsősorban gyorsan akar utazni s szívesen eláll a kocsihoz, — csak kis rész az, mely a kényelmet

helyezi első sorba. Ez a kérdés nagy óvatossággal kezelendő. Mert a külföldön is csak némely helyen tudták megszüntetni a belső állóhelyeket. A városi villamos vasútnak van 183 kocsija 6575 helylyel. Ebből 118 belső állóhely, vagyis 17 százaléka. A közúti vaspályának van 338 kocsija 15.846 helylyel. Ebből 2853 vagyis 18 százaléka a belső állóhely. Ha most a belső állóhelyeket egy csapásra megszüntetjük, akkor a belső állóhelyek arányában kell szaporítani a kocsikat. De már ma is oly sok a kocsik némely közlekedési vonalon, hogy ezeken a kocsik szaporítása lehetetlen. A Váci-körúton óránként 100, a Károlyi-körúton 128, a Múzeum-körúton 168 a Kerepesi-úton 130 kocsik közlekedik. Vagyis jut egy kocsióra átlagban 0,7 percre. Némely vonalon a nappali időben, vagyis reggel 8-tól este 8-ig 2016 kocsik közlekedik. Ezt a forgalmat sűrűbbé tenni nem lehet. Talán motoros vagy pótkocsik alkalmazásával lehetne kísérletezni. Javasolja a hivatal, hogy a vállalatok kimerítő forgalmi statisztikát tartsanak az értekezlet elé. A kocsivezetők kiképzésére vonatkozólag a mérnöki hivatal azt javasolja, hogy a kocsivezetőket a vállalat taníttassa és vizsgálta; s a felügyelet joga azonban legyen a hatóságé. Szól végül a mérnöki hivatal előterjesztése az átszállóforgalom rendezéséről is s itt, szemben a közlekedési bizottság javaslatával azt kívánja irányadónak tekinteni, hogy minél távolabba lehessen átszállás nélkül közlekedni.

(*) **Uj rend az előjárásnál.** (Mégközigazgatott nyugtázó) Világrt sem akarnak a bürokratizmus régi járása alatt nyugdelő publikum ismert panaszai-val előhozakodni. Hiszen ki ne tudná, hogy egy-egy hivatalos bizonylat megszerzése mennyi drága idejét rabolja el — nem a hivataloknak, mert ott ennek a portékának bővében vannak — hanem annak, akit azzal vert meg az isten, hogy ilyenféle bizonylatra szorult.

De arra mégis csak fölajdul az ember, ha ma, mikor a levélge tele van a közgazgatás egyszerűsítésével, akad olyan fővárosi hatóság, amely még a régi formákat sem tartja elég nehézkesekeknek és elég drágáknak, s fogja magát és megnehezíti és megdrágítja. A székeslőváros hatodik kerületének előjáróságáról van szó. Ez az előjáróság furcsának találta hogy az emberek csak egy vaktában és ingyen éjjenek a világba, a nélkül, hogy magáért az életért is megközigazgatnák őket. Hát kimondta, hogy ezentul mindenkit, aki hivatalosan is élni akar, külön meg kell közgazgatni — és adóztatni.

Vannak ugyanis sokan, akik féltékeny, negyedévenként, vagy havonként, kegydíjat, nyugdíjat, segélyt, vagy ösztöndíjat élveznek s ezt valamely magánpénztárból veszik föl. Az ilyen nyugtázókat hatóságilag igazolni kell az illető nyugtázóknak életbenlétét. Ez az igazolás eddig nagyon egyszerű volt.

Az ember elment az előjáróságához s a bejelentő-lappal és esetleg egy ismerősével is igazolta, hogy ő csakugyan él. Erre az előjáróság hamarosan rányomta az írása a bélyegzőt, hogy:

„A nyugtázó életbenléte igazoltatik.”

Ezt az előjáró aláírta és mehetett az ember dolgára.

Igy történik ez most is mindenütt, csak a hatodik kerületi előjáróságnál nem. Ott nem stampigliáznak többé, ott a következő eljárást cselekszik meg. Jegyzőkönyvet vesznek föl a nyugtázóval. Kikérdezik az embert, hol, mikor és miért született s kivallatják, hogy kifabogara. Mikor ez a jegyzőkönyv elkészült, akkor ennek alapján — talán rávezetik a nyugtára az ismert formulát?

Dehogy!

Akkor ennek a jegyzőkönyvnek alapján kiállítanak egy helyhatósági bizonylatot s most már ez szolgál az életbenléti igazolására.

Hát ürdög vigye, gondolja magában a nyugtázó, akár helyhatósági bizonylattal, akár anélkül, a földolag mégis, hogy hivatalosan is élék.

Csakhogy nem addig van a! Ezt a bizonylatot nem adják ám ingyen. Hét ezüst koronát kell érte fizetni. Vagyis, aki 50 koronát nyugtáz, azt megadótatják az összeg 14 százalékkal, aki pedig csak 25 koronát nyugtáz, azt 28 százalékkal.

Ilyen drága pénzen engedni meg a hatodik kerületi előjáróság bölcsessége, hogy az ember hivatalosan is éljen. Nevezetes pedig a dologban az, hogy a többi kerületekben, ha nem is megindul, de legalább élni ingyen lehet, sőt mi több, ha az ember királyi közjegyzővel igazoltatja életbenlétét, még az is jóval olcsóbb, mint a hatodik kerületi előjáróság „élete”.

Szó ami szó, az előjáróságok ügykezelésében nagyon sok helyütt elkelne valami új rend; de itt mégis azt kérjük, hogy álljon csak vissza — a régi rend.

(j. s.)

(*) **A Delej-utca meghosszabbítása.** A pénzügyminiszter bérbé akarja venni a várostól az államvasuti gépjárára szomszédos Delej-utca meghosszabbítására szánt területet is s azt kívánja kikötni, hogy ez utca meghosszabbítása csak akkor következhesz be, ha a terepajándékvált ottan elváróitani fogják. A középítési bizottságban Vovis Károly tanácsos ma azt javasolta, hogy a bizottság fogadja el a miniszter ajánlatát, ötenként évi 50 fillér bérösszeg mellett, de

kösse ki a főváros a szerződésben, hogy bármikor történő felhívásra az államvasút tartozik az utóat át-hidálni, máltal az esetleg ott bekövetkező nagyobb forgalom lebonyolítható lesz. A bizottság e javaslat-hoz hozzájárult.

(*) **Megtagadott segélyek.** A magyar zenekola az 1902. évre visszahatólag 2000 korona, az angol kasszaszámok pedig budapesti intézetük számára az el-muit évre 2000 korona segélyt kértek a fővárostól. A pénzügyi bizottság e kérelmeket elutasította.

(*) **A házaló üvegesek.** A kereskedelmi minisz-ter ma döntött az üvegeskereskedők kérelmében, hogy az üvegarukkal való hazalást tiltsa meg. A miniszter kijelentette, hogy üvegarukal sem magyar, sem osztrák polgárnak nem szabad hazalnia. Kivételt tesz a miniszter a vándoriparral s az ablakbevéggel amit vándoriparigazolvány alapján ezután is végezhetnek. A hatóság feladata ellenőrizni, hogy az illető igazán vándoripari gyakorol-e. De figyelmezteti a miniszter a hatóságot, hogy a felvidékiek kivándorlását csak egy akadályozhatják meg, ha a hatóságok ezeket az embereket jóakarattal támogatják.

(*) **A farkasréti temető vasútja.** A belügy-miniszter jóváhagyta a székeslővárosi közgyűlésének azt a legutóbbi határozatát, amelyvel a farkasréti temető villamos vasútjának az izraelita temetőig való meghosszabbítására szükséges közterületet átengedte; kikötötte azonban a belügyminiszter, hogy a vonat-vezetés részleteit tekintetben a kereskedelemügyi miniszter jog — a közgazgatási bejárás alapján — határo-zni. Fölhívja egyszerűsind a főváros hatóságát, hogy a közgazgatási bejárás elrendelését kérelmezze.

SZÍNHÁZ, ZENE

„Operaház. Brozel Fülöp, a londoni tenorista halánkat érdemelte ki, amért *Trisztán és Izolda* mai előadását lehetővé tette. Wagner hatalmas dalműve *Burrián* távozása óta hiányzik az Operaház műsorából, melynek a mult szezonban tizenegy teli házat szer-zett. Brozel Trisztán szerepében ismét érvényre jutatta kiváló kvalitásait: intelligenciáját és ékelő izészt énekben és ábrázolásban egyaránt. Az első felvonás duettjében deklamációja — talán túlságosan is — kimért és nyugodt volt, a második felvonás sze-relmi kettősében már a temperamentum kitöré-seit halhattuk. A művész nyilván takarékosko-dott erejével, melyet a harmadik felvonás óriási monológjára tartott fenn. A vendégművészt sok elismeréssel halmozta el a közönség. Szendrői ma este először énekelte *Marke* királyt, akit eddig *Ney* Dávid jeles ábrázolásában láttunk. Az öreg király fájdalmát szívhez szóló módon tudta esetenli *Szendrői* hatalmas basszusa, akinek értelmes deklamációja külön dicseretet érdemel. Az ifjú hajós tenorszólamát szépen énekelte *Pichler Elemér*, az *Operaház* új tagja. — A többi szerep a rég kipróbált kezekre volt bízva.

„Vigszínház. (Lemutató-előadás.) A *Guthi-Rá-kosi* irodalmi társaság, néhány darabjával, amelylyel határozott sikert aratott, hitelt szerzett magának új a színház, mint a színházlatogató világban. Uj da-rabjaikra mindig akad színház, amely vakon előadja, közönség, amely vakban megnézi. A *Newyork* kává-ház irodalmi bürzején ennek a társaságnak ezt a színházi hitelképességét körülbelül így szokták ki-fejezni:

— Guthi-Rákosi darab? Bankkölcsönt lehet rá... kénál!

Es meg kell adnunk a két szerzőnek azt az el-ismerést, hogy rászolgáltak erre az előleges biza-lomra. A *Napoleon öcsém*, A *tartalékos férj*, A *képiselő* ur, amelyek elég rövid egymásutánban követtek egy-mást, (minden egy szezonban egy darab) zajos tet-szést arattak s ami eredeti darabjainknál a feltétlen nagy sikert leginkább bizonyítja, — mind a három előző darabjuk megérte a buszöntődik jubilaris elő-adását.

Ezek után a szerzői antecendenciák után követ-kezett ma este a társaság legújabb darabja, A *brezo-váci hős*. A darab alighanem megingatja egy kevéskét a társaság hitelképességét.

A darab tudniillik túlságosan boldog s a legbo-londosabb bohózatnak is egy kicsit legalább óvsnak kell lennie. Mindenféle képtelenségek egymásra hal-mozása még nem teremt bohózáti helyzeteket s min-denféle képtelen alakok szinpadra hurcolása még nem s: ill komikai hatásokat.

A *Brezováci hősben* sok egészséges, kacagató dolog van, amelyben rá lehet ismerni a *Guthi-Rákosi* társaság korábbi darabjainak a talantumos szer-zőire, — az egész darab azonban, és szintén szólvá, azt a benyomást teszi ránk, mintha a szerzők túlságosan sokat akartak volna markolni s azon való nagy igyekezetükben, hogy a részletekben minél kacagatóbbak legyenek, a darab maga kiskított a kezeik közül.

Bajos dolog lenne elmondani, hogy mi is tör-ténik a darabban. A *Brezováci hős* maga egy Pepike nevezetű számalmas ur, akit a bosnyák okkupáció alatt tévedésből hősnek deklaráltak. Ezt az urat meg-

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kiló, 10 kilogramm ára, K.-tól, K.-ig. Rows include: Bors, Apriszi buza, Októberi buza, Apriszi rozs, Apriszi zab, Tengeri másméreg, Repce, Káposzta, Káposzta, Káposzta.

Table with columns: Érték, Ár. Rows include: Tengeri kivételével, mely realizációra lanyhult, változatlanok. Apriszi buza 1903., Októberi buza 1903., Apriszi rozs 1903., Apriszi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1903.

A budapesti értéktőzsde.

Budapest, január 2. A kiegyezés sikerét a tőzsde már a tegnapi magánforgalomban nagyobb szabású hausse-iránnyal üdvözölte. A mai előtűzés megtörtént ezen szűz hangulattal és erősebb forgalom mellett az összes nemzetközi papírok árfolyamemelkedéssel zárultak. A déli tőzsde szilárd maradt s a határidő-papírokok közül különösen a Magyar koronajáradék, a két hitelrészvény és a Rimamurányi vasműrészvények iránt mutatkozott nagyobb vételkér. Ezen vásárlások egyrészt tökélelhezésre, másrészt pedig a contremine-fedezésre vezetendők vissza. A helyi piac is szilárd volt s nagyobb kereslet a Kereskedelmi bank, Adria tengerhajózási és Salgótarjáni közszénbányarészvények körül fejlődött ki. Záratiakat az összes értékek, a két hitel- és államvasuti részvények kivételével, melyek realizáció következtében visszaesést mutatnak fel, a legmagasabb árfolyammal zárultak. A valuták és devizák árfolyamai alig mutatnak változást. Az utótőzsde változatlan árfolyamokkal szilárdan zárult.

Az előtűzésen költöttek: 4%-os magyar koronajáradékot 93.20-98.35. Magyar hitelrészvény 729.50-734.50. Magyar jelzálogbank 481.50-482.50. Leszámitolóbank 463.50-465.-. Rimamurányi vasmű 477.-482.50. Kézti 620.-631.-. Osztrák hitelrészvény 650.-692.-. Államvasút részvény 690.-693.25. Városi vasút 323.50-324.50 korona.

A déli tőzsden forgalomban volt: 4%-os magyar koronajáradék 93.22 1/2-98.37 1/2. Kereskedelmi bank 2645.-. Magyar országos központi takarékpénztár 1425.-1435.- korona.

Déliután 1 óra 30 perchor záródott: Magyar hitelrészvény 733.50-730.50 Magyar jelzáloghitelbank 483.25-482.-. Osztrák hitelrészvény 692.00-691.25. Rimamurányi vasmű 483.-485.-. Városi vasút 325.-. Államvasút 695.-693.50 korona.

Az utótűzési zárlat: Osztrák hitelrészvény 691.25. Magyar hitelrészvény 730.50. Magyar koronajáradék 93.87 1/2. Államvasút 693.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonsterü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzlet irányzó-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 50.-58.- korona, vörös aprószemű 54.-58.- korona, vörös erdőlyi ... korona, vörös búsági ... korona, középszemű 50.-64.- korona, nagyszemű 64.-70.- korona, Disznószir: budapesti 70.-70.50 korona, vidéki ... korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki ... korona. városi 4 darabos 60.-60.50 korona, 3 darabos 61.-61.50 korona, füstölt ... korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50-15.- korona, 120 darabos ... korona, 100 darabos 15.00-16.- korona, 85 darabos 19.25-19.75 korona, azonnal való szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.25-13.75 korona, 100 darabos 14.75-15.- korona, 85 darabos 18.75-19.- korona. Szilvai: slavonsiai 17.60-18.- korona, szerbiai 15.50-16.- korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, január 2. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A készáru-piacon a fogyasztás részvételezése következtében nem fejlődhetett ki forgalom és a nagy csúnd folytán sem az irányzat, sem az árfolyamok nem változtak. A hangulat még valamivel bágyadtabb volt, különösen rozsbán, amely cikt az emelkedett kínlat következtében könnyen lett volna olcsóbban szerezhető s az árfolyamok különben is a régi elejétől fogva 5 fillérral vesztettek. Buza 10, zab és réti tengeri 5 fillérral hanyatlott. Buza tavaszra 7.72-7.72, rozs tavaszra 6.88-6.90, zab tavaszra 6.49 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Bécs, 1902. január 2. (Saját tudósítónktól.) A mai előtűzésen a kiegyezési tárgyalások sikeres keresztülvitele óriási hausse-mozgalmat idézett elő.

Ezen kedvező fordulatot a contremine fedezésekre használta fel, de véleményváltások is eszközöltek. Emelkedtek: Osztrák hitel 12.-, Államvas 9.-, Alpei 11.-, Magyar hitel 13.-, Magyar jelzálogbank 18.-, Dunagőzhajózási részvények 19.-, Rimamurányi vasmű 14.-, a prágai és cseh vasművek 35.- koronával a szerdai zárlatokkal szemben. A járadékpiacra a Magyar koronajáradék volt előtérben. A forgalom a vége felé nyugodtabb volt, de az árfolyamok nem csökkentek.

A déli tőzsden berlini jegyzésekre az irányzat szilárd maradt s különösen az Alpei és Államvasuti részvények iránt mutatkozott nagyobb kereslet, melyek újabban emelkedtek. A zárlat felé a forgalom bár csökkent, de az árfolyamok megtartották legmagasabb árfolyamukat.

Bécs, január 2. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 120.30, hiszi és szegedi kölcsön-sorsjegy 156.50. Magyar vasúti községi ezüstben ... Magyar kietli vasúti állami kötvény ... Magyar leszámitoló- és penszálóbank 454.-. Rimamurányi vasműrészvény 485.-. Magyar koronajáradék 98.35, 4%-os magyar földtőzserm. kötvény 98.15. Magyar hitelbank részvény 728.-. Magyar nyerecményi községi sorsjegy 200.-. Kassa-óderbergi vasúti részvény 380.-. Magyar keresk. bank ... Magyar cukoripar 1370.

Bécs, január 2. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírjáradék 101.40. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.70. 1860-s sorsjegy 151.40. Osztrák hitelsorsjegy ... Angol-osztrák bank ... Léci bankjegyzet 458.-. Osztrák-magyar bank 1540. Déli vasút 61.50. Dunagőzhajózási részvény 908.-. Dohányrészvény ... Csaszári és királyi arany 11.30. Német bankváltók 107.05. 4%-os ezüst járadék 101.30. Osztrák koronajáradék 110.35. 1864-iki sorsjegy 243.-. Osztrák hiteltőzserm részvény 692.-. Unionbank 545.-. Osztrák Landerbank 397.-. Osztrák-magyar államvasút 692.50. Elbavölgyi vasút 451.-. Alpei bányarészvény 388.00. 20 frank arany 19.05. Londoni váltó 236.25. Bécsi iramway Litt B. ... Bécsi iramway Litt A. ... Lajot konté 330.-. Az irányzat szilárd.

Bécs, január 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déliutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 691.50. Magyar hitelrészvény 731.50. Angol-Osztrák bank 271.-. Bécsi bankjegyzet 466.50. Union bank 549.-. Landerbank 397.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 692.50. Déli vasút 61.50. Elbavölgyi vasút 452.-. Zsanznyugati vasút részvény ... Dohányrészvény 394.-. Rimamurányi vasmű 485.-. Alpei bányarészvény 389.-. Májusi járadék 101.70. Magyar korona járadék 93.85. Török sorsjegyek 113.75. Német: aradalmi márcs 117.10-117.11. Napoleonőr 19.64

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 2. (Létségi tudósítás.) New-York szilárdítja a vas- és szénipar helyzetéről szóló kedvezőnek jelentések és az osztrák-magyar kiegyezés létrejötte vételekre készlettel a spekulációt. Mire osztrák papírok és kohó részvények javultak. Bankértékek emelkedtek. Járadékok jól tartottak magukat. Később az élelenség tovább tartó szilárdaság mellett megcsappant, de az árfolyamok tartották magukat. A második órában hitelrészvények tovább emelkedtek. Magán-kamatok 2 1/2%.

Berlin, január 2. (Zárlat.) 4%-os papírjáradék 101.50. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.10. Elbavölgyi vasút ... Magyar koronajáradék 99.30. Osztrák-magyar államvasút 148.90. Kassa-óderberg vasút ... Bécsi váltó 85.30. Magyar vasúti beruházási községi ... Alpei bányarészvény ... Disconto-Commandit 191.75. Általános vállamossági Edison 182.-. Geisenkirehmi 175.40. Laura-kohó 214.-. 4%-os ezüstjáradék 101.60. 4%-os magyar arany járadék 101.50. Osztrák hitelrészvény 218.60. Déli vasút 16.40. Károly Lajos vasút ... Orosz bankjegyek 216.30. 4%-os új orosz községi 87.50. Török dohányrészvény ... Olasz járadék 103.25. Magyar hitelbank ... Dynamit Trust 168.90. Harpeni 170.60. Az irányzat szilárd.

Berlin, január 2. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom: 4%-os magyar aranyjáradék 101.40. Magyar koronajáradék 99.30. Osztrák hitelrészvény 218.25. Osztrák-magyar államvasút 148.75. Déli vasút 16.60. Bazanyugati vasút 216.30. Elbavölgyi vasút ... Orosz bankjegy kézzenz ... Buschtichrazi ... Orosz bankjegy ... (Ultimo) Lombard ...

Paris, január 2. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút 758.-. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.-. Osztrák Landerbank 438.-. 3%-os francia járadék 99.85. Oltoman-bank 198.-. 3 1/2%-os francia járadék ... Alpei bányarészvény ... Déli vasút ... 4%-os magyar aranyjáradék 104.-. Parisi bankrészvény 1089. Olasz járadék 104.15. Francia törleszt. járadék 89.50. Osztrák földhitelrészvény részvény ... Török dohányrészvény 383.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 2. (Zárlat.) 4%-os papírjáradék 101.80. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.10. Magyar koronajáradék 99.25. Osztrák-magyar bank 1030. Déli vasút 16.50. Elbavölgyi vasút 114.-. Londoni váltó 204.27. Bécsi bankjegyzet 116.-. Villamos részvény 120.-. 3%-os magyar aranyköcsön 88.-. 4%-os osztrákjáradék 101.65. 4%-os magyar aranyjáradék 101.55. Osztrák hitelrészvény 218.20. Osztrák-magyar államvasút 149.-. Zsanznyugati vasút 111.50. Bécsi váltó 85.33. Parisi váltó 81.30. Uno bank 134.-. Alpei bányarészvény 193.-. Az irányzat szilárd.

Hamburg, január 2. (Zárlat.) 4%-os ezüstjáradék 101.50. 1860. sorsjegy 151.50. Déli vasút 16.25. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90. Osztrák hitelrészvény 218.10. Osztrák-magyar államvasút 148.75. Olasz járadék 103.-. 4%-os magyar aranyjáradék 101.90. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 2. A sertesüzlet irányzata: tartott. A) Hírségi értékek ára: 1.) A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül súlyban) 114-116 fillérg. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm

terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül súlyban) 118-120 fillérg. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 117-118 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — II. Magyar elsőrendű: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felül súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felül súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban). — IV. Romániai elsőrendű (Stachl). Nehéz (páronként 400 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felül súlyban) 115-117 fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 114-116 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 112-114 fillérg.

Serítéslet szám 1902. dec. 31. napján volt készlet 24.018 darab. — 1903. jan. 1. napján felhalmozott 995 darab. — 1903. jan. 1. napján elszállított 395 darab, 1903. január 2. napjára maradt készletben 24.613 darab.

Napirend.

Napjára: Szombat, január 3. — Római-katolikus: Genővéva. — Protestáns: Genővéva. — Görög-ortodox (december 21.) Julianna. — Zsidó: Tebeth 4. Sabbal Vajras. — Nap kéli: 7 óra 3 perchor. — Nyugskiz: 4 óra 4 perchor. — Hold kéli: 9 óra 37 perchor reggel. — Nyugskiz: 8 óra 55 perchor este. A miniszterek nem fogadjak. A képviselők kámagya fogad 11-12-ig. Nemzeti Múzeum. Keptár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Téli kiállítás a Múcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától 4-ig. Belépőj 1 korona. Téli kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9 órától 8-ig. Belépőj 50 fillér. Az iparművészeti kiállítás tli kiállítás nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépőj nincs. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-6-ig 1 óráig. Földtani intézet múzeuma nyitva délelőtt 10-1 óráig. Belépőj 1 korona. Szabadalmi levéltár (Krisztéfal-kört 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8 óráig. A fodorosi könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünneppapokon 9-12-ig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépőj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtára, tudakozó-osztálya és kietli mintatár: V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kiállítások központú üzletvezetőség (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, január 2. A nagy depresszió keletfelé vonult, melyet délnyugati felől magas levegőnyomás követ, Észak-Európa feletti pedig a levegőnyomás eloszlásban feltűnő változás nincs. Európában az idő változóképző, a hőmérséklet Közép-Európában a fagypont körül ingadozik. Nagyobb esők a Balkán és Olaszországban fordultak elő, kisebbek pedig Közép-Európában és Angliában. Kiállítás: Jelentékeny éjjeli lehűléssel száraz idő várható.

Vizállás.

Table with columns: Dec. Jan. 21. 2. m.éter. Rows include: Inn Dunna, Passau, Linz, Hécse, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Munkács, Gombos, Ujvidék, Pancsova, Orosva, Magyarfalva, Vág, Zsolna, Trecsán, Szeved, Rába, Sárvár, Győr, Pálutna, Zákány, Bács, Felső, Móra, Száva, Szekes, Miskovics, Szamos, Décs, Szatmár, Kraszná, Latoros, Laborca, Ung. Rows include: Tisza, M.Értelet, Tekelheza, V.-Nagyvár, Tisza-Füred, Csécsény, Csongrád, Tótkövesd, Török-Bécs, Tótel, Ondova, Békés, Bodrog, Sajó, Hornád, Berettyó, Kőrös, Csúcska, N.-Várud, Hefányos, B.-Ujfalva, Csúcska, N.-Várud, Hefányos, Telenke, Gurahona, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Brassóvár, Szeberény, Róborán, Arad, Makó, Békés, Tisza, Kiszéty, Temosvár, Beszterek.

ERFIÁK ÉS NŐKNEK. egnekcsabb havony és idült folyosónál befoconkandenes nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a "Sanid labdacsek". Magyar Királyi gyógyszerár Budapest, V., Marokhó-utó 3/a. (Krisztófal-kört szarok)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERÁHAZ.

Szombat, 1903. január hó 3-án.

Aida.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét írta Verdi. Szövegét szerzeszte Giuslanzoni.

Személyek:

A király	Kornai	Ramphis	Ney D.
Anneris	Barlolucci	Amonasro	Várady
Aida	Ney H.	Küldött	Ney B.
Radames	Prevost	Főpapné	Berts M.

Kézde 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. január hó 3-án.

Monna Vanna.

Dráma 3 felvonásban. Írta Maeterlinck Maurice Fordította Ábrányi Emil.

Személyek:

Guido	Mihályfi	Borso	Pálfi
Marco	Gál	Torello	Mészáros
Monna Vanna	Márkus	Biztos	Gyenes
Prinzivalle	Berogi	Vedio	Hetőnyi

Kézde 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. január hó 3-án.

Délután 3 órakor mérsékelt helyekkel:

Liliomszál.

Énekes tündérrége nat képen. Írta Komor Gyula. Zenéjét összeállította Kun László.

Személyek:

Egyedem	Győző	Amrask	Kazaliczky
Filoxera	Makróczy	Arauka	Varga
Liliomszál	Harmath	Devla	Vendrei

Este:

A brezováci hős.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Írta Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Kristóf	Hegedűs	Granicár	Balassa
Blanka	Haraszthy	Kleopatra	Nikó
Kacér Miklós	Góh	Modell	Varga
Pepike	Szerény Z.	Gergő	Győző
Dódika	Pécsi P.	Tiri	Kész R.
Kacér Gida	Tanay	Frajter	Országh

Kézde 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. január hó 3-án.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő	Krecsányi	Táncmester	Ujvári
György, fia	Fedák Sári	Tom bátya	Szerdahelyi
Viktória	Dóri	Annie, lány	Ledófszky
Pomcastor	Haskó	Plumppudding	Nyárai
Lampouin	Kovács M.	Gipsy	Kiss M.
Hepmester	Solymosi	Pickvick	Németh

Kézde 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. január hó 3-án.

Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Niniss.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Írta Hennequin és Millaud. Fordította Csopreghy Ferenc.

Személyek:

Korniszky	Faragó	Narciss	Delly
Ginöire	Pálmay	Pincér	Lenkeffy
Negois	Sziklai	Vadász	Szabó
Anatol	Ráthonyi	Amanda	Abelovszky
Desablotté	Girőh	Silleryné	Sziklai
Dupiton	Mátrai	Georgine	Almássy

Kézde 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. január hó 3-án.

A megváltás.

Írta és felolvassa Hock János országgy. képviselő. Kézde 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. január hó 3-án.

A nagymama.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Csiky Gergely.

Személyek:

Szerémi	Sz. Prielle	Timár	Boér H.
Ernö unokája	Náday	Mártha	Ligetfi J.
Órkény	Gyenes	Tódorka	Rózsahegyí
Kálmán	Horváth	Lango	Rákosi Sz.
Piroska	Vizváry M.	Kosztá	Gabányi

Kézde 7 órakor.

Kitüntetve ezüstéremmel Párisi világkiállítás 1900. Kitüntetve az ezredéves orsz. kiállításon.

Donáth Sándor

tajtőpípa-metsző BUDAPEST.

Kossuth Lajos-utca 3. sz. Ajánlja a legjobb minőségű tájtőkés és horostyánkő-árakban, elmor. monogram, a n t o g r a m. legfinomabb kivitelben.

Különlegességek spanyol tájtőkésben. vétele és eladása.

Régi kiszivott tájtőképípek Nagy raklár dívtáros sátabotokban. Pípaárak ingyen és bérmentve.

Nagy raklár dívtáros sátabotokban. Pípaárak ingyen és bérmentve.

Berger Lajos kávéházában Teréz-körút 44. sz. (Szondy-utca sarok) esténként a VILÁGHIRŰ székesfehérvári **DARÁZS KÁROLY** elsőrangú zenekarával hangversenyez. 10 órakor **Kurucdalok tárogatón**

FOVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17.

The 5 Lorrison angol együttes

Belloni és Marietta drasztrionni kakszokkal

Georg Hartmann búvész

Les Arbras okvilbristák

Crifield és Parker amerikai excentrikuok

Rosa de Orth szasszonét

Luna asszony Lúncok operettje

Tarka Szinpad Egy kollektív ember

U! U! Kozmográf

A télikeriben reggel 6 óráig Vörös Elek orgányzenekara hangversenyez.

Horváth Elemér és Dayka Balázs

Művészeti és hangverseny-rendezési irodája

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 37. sz.

Eivállalja egyesületeknek, kaszinóknak, hangversenyek, családoknak háziestélyek rendezését, egy a fővárosban, mint a vidéken. Össze-kötetében áll a legelőkelőbb művészekkel, művészekkel és írókkal. Eljár mindenféle művészeti ügyben.

NE VÁSÁROLJANAK

érintetlen és néha hamisított rumot. AZ ESSZEMÉLK AZ ÖSSZEGERE KÁROSK. "Battle Axe Jamaica Rum" Amerikai rum

"The Nectar of Jamaica". Minden üveg a ceg felügyelete alatt eredetileg töltve.

A. A. Baker & Co., London E. C.

Ezen védjegy az összes kulturállam. törv. védett.

CSAK elsőrangú cégeknek kapható.

Ideal

írógép azonnal és állandóan látható írással. Beépített tizedes táblával rendelkező rovatoló munkához, kötszervezők, számlák írásához.

Legnagyobb áttűző képesség! Teljesen acéliből. Drótkarócskák és spirálrugók teljesen mellőzve.

Számoló gépek! Prospektust, irásmintákat küldő a gépeket díjtalanul bemutatja a vezérkönyvtárhoz

SCHOTT H. és DONNATH Budapest, VII., Erzsébet-körút, 1.

Színházak heti műsora.

M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
d. u. Vasárnap este	Az agglegények	A doktor ur	Egy görbe nap	
Berlichingeni Götz	Monna Vanna	A brezováci hős	Casanova	Niniss

Magyar borház

BUDAPEST, Károly-körút. (közp. városház épület). **ÁRJEGYZÉK** az egyelőre forgalomba kerülő palackborokról

Az árak mind megadva értendő, vidékre 14 fillérrel olcsóbb.	Literenkint		
	kor.	fill.	
Királyhalmi ó fehér	Bokor	Károlyi termésé	68
Királyhalmi	Czöndör	Pál	63
Dorozsmal	rizingli	Rainer	80
1880-as Pécsi		főkapitány	1
Deesi	Tóth	Károly	20
Szamorodni 1878-as	Wohl	László	2
Szegárdi ó vörös	Dr. Pirnitzer	Béla	20
Szegárdi	Tóth	Károly	50
Szegedi új fehér v. siller	Szegedi	gazdák	56
Királyhalmi új fehér rizingli	vagy	veltelini	
Rombay nagytermelő	termése		68

Ezen palack-borok 0-7 és 0-5 literes palackokban is kaphatók. Palackokért darabonként 12 fillért számítunk s ugyanannyiért visszavesszük. — 5 üveg megrendelést díjmentesen hához szállítunk.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NIREVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Braubauer Janos Ca. és kir. kisírólagos

Szegeden. remontrólás és műrés, főtárlója

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Élő- és művirágból

legszöbb

Alkalmi ajándékok

— kaphatók: —

Dominics Katalin

élő- és művirág-termében

17. József-körút 17.

Magy. kir. Államvasutak Üzletvezetőség Aradon. 34432/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. Államvasutak Arad állomásán lévő pályavendégül bérletére ezenel zart ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1903. évi május hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át, vagyis 1906. évi április hó 30-ig.

A bérleti feltételek a magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákbán megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miert is ajánlattevők-ről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az I. koronás bélyeggel ellátott és "Ajánlat az aradi pályavendégül bérletére" feliratu borítékba zárt ajánlatok lepecsételve 1903. évi január hó 20-án déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 300 koron. azaz háromszáz koron. készpénzben vagy állami lotétre alkalmas értékpapírokban legkésőbb 1903. évi január hó 19-én déli 12 óráig a magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségé gyűjtőpénztárnál Aradon leteendő.

Takarékpenztári betétkönyvek letét gyánánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő, táviratilag tett, vagy nem a kihirdött határidőre érkezett ajánlatok nem vételnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérletesszere való tekintet nélkül történik.

Aradon. 1902. december hó 11.

A magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségé. (Utányomás nem díjazt.)

Vegyünk csak

Derby melasse erőtakarmányt

Nincsen benne tőzeg. Nem tartalmaz emészthetien anyagokat

A "DERBY" melasse erőtakarmány csak magas enkor- és protein-tartalmu takarmányokat tartalmaz és töltőte áll minden más hasonló erőtakarmánynak. Bevezette: a m. kir. honvédség, összes versenyfutóállókban, Budapest-Bécs minden nagyobb fuvarozási vállalatnál.

Kiütően alkalmazható állatok etetése körül, különösen hizók, tehénok, lovak, sertések stb.-nél. — Tartalmás:

melassét, korpát, szárított répaszeleteket.

Évekgi eltartható, romlanak nincs kitéve.

Pótolja a zabot, tengertit és egyenlő tápegyeg mellett sokkal olcsóbb.

Minden kísérlet egy-egy díszret!

Megrendelhető:

Erőtakarmány-gyár Részvénytársaságnál

azelőtt Darvas József és Társa

Budapest, Üllői-út 117. sz. (Telefon 51—32).

Magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségé. (Utányomás nem díjazt.)

Kataphorese

Uj gyogymod!

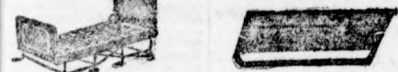
Főümmulhatatlan gyógyhatású ideg-, neml-, bőr-, vérbetegségek, bujnkóros (siphilis) betegségek, önfertőzés utóhájai és férfuli gyengeségi állapottok, impotentia gyökéres gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyogysiker után fizethető. Elsőrendű intézet gyogyszermeivel.

BUDAPEST,
Teréz-körut 44., I. em.

dr. Mitzger Tivadar

személyes vezetése alatt nyitva egész nap. Levelekre díjtalanul válasz.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP... PAP... PAP...

1 szőzshajható vasgy 8 db	10	1 szől sodrony ágyból	5
1 kivethető matraca	10	1 sengerifü matraca	4.50
1 rongy paplan	1.50	1 afrikus	5
1 szőzshajható	2.80	1 lőszár	12
1 szőzshajható	3.40	1 abak köper függöny	3
1 szőzshajható	4.80	1 abak tuzis	1.50
1 szőzshajható	5.50	1 abak tuzis	4.50
1 szőzshajható	6.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	7.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	8.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	9.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	10.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	11.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	12.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	13.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	14.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	15.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	16.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	17.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	18.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	19.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szőzshajható	20.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50

GICHNER JANOS
paplan, matraca és hárszoború gyogyszer, szőnyeg, függöny, vasgy, szőzshajható, bútor stb. nagy raktára.
Budapest, VII. Erzsébet-körut 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidék megrendelés pontosan csak akkor történik, nem készlet árak kizárásával, vagy a pénz visszadát.

Ezen specialista legmegerősebben ajánlható szerfelett gazdag tapasztalata alapján, melyeket rendelő intézetében és a kórház ügyszervi és bujnkóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista, emertált kórház orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül legrovidebb idő alatt gyökéres gyógyít bármily régi és macacs

titkos betegséget

(hugyessyfolyást, sebeket, syphilit, bőrbetegségeket és önfertőzéstől támadt idegbajokat).
Mégleg az eredmény **FÉRFIUGYENGESEGNEL (IMPOTENTIA)** még öregebb egyénekre is.
Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyogyszerek
Rendelés 9—3-ig és este 6—8-ig
Budapesten, Erzsébet-körut 12. sz.
(a New-York palotával szemben), félelemlot.
Bejárta a léposónál. Külön váróterem

és hálhólyag, valódi francia gyórtmány, eredeti párisi csomagolásban! Orvosilag ajánlva, feltétlen biztos és aralmatlan!! Arak koronaártekben!
Tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.
Ferd. amerikai újdonság! „Newerrup“.
Férlumulhatatlan! Ruganyos! Elvitázhatalanul a jelenkor legjobb övszere!!!

Diana-öv (havi kötszer) 8—11 korona. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, fecskendők, suspensoriumokban stb. Női övszer: „Pessarium oclusium“ Menzinga tanár szerint orvosi rendeltre adatik k. Ára 3—5 korona.

Uj! „Auto Vaginal Spray“! Uj!
legbiztosabb és legkönnyelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.—
Figyelemreméltó!!! Legújabb os. és kir. szabad. Keleti-fele sérvkötő pneumatikus gummi- vagy glycerin töltéssel.
Legújabb képes árjegyzéket, zárt borítékban, titoktartás mellett küld:

KELETI J. orvos-sebész mű- és kötszergyár. Alapítva 1878.
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

Dóczy Lajos Munkái.

A kiváló író művel a modern magyar irodalom legbecesebb termékei. Minden kötet önálló egész és külön is kapható

DISZKÖTÉSSEN.

Caök. Regényes vigjáték	7 kor.	— fill.
Goethe Faustja	9	—
Széchy Mária. Tört. szimű	7	50
Carmela. Kis Murányvár.	7	—
Beszédek és vázlatok	6	—
Vegyes párok. Szimű	6	—
Költemények	6	40
Utolsó szerelem. Vigjáték	6	40
Ellinor királyleány	6	—

Megrendelhető:
Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

GUMMI

és hálhólyag-különlegességek,
Ártalmatlan. Roolo 1, 2, 3, 4, 5, 6 fut tuzsja, hálhólyag 2, valódi francia és angol gyórtmány, teljesen biztos és 3, 4, 5, 6 fut tuzsja. Csapottos americana 2, 3, 4, 5, 6 fut tuzsja. Pessarium oclusium fut 1.50—2.50-ig orvosi rendeltre. Diana-öv hálhólyag-köték 2 fut 50, 3 fut 60 krajár darabja.
Magyar Orvosi Műszertárban
Budapest, Kerepest-ut 23. sz.
a Rókus-kórház templomával szemben. — Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.
10 forintnyi bevételre 20% engedmény.

RÓPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

Dízes kiállítás, értékes ajándékmű. Egyesíti a szépet a hasznossal.

Kétszázötvenhat remek képben bemutatja a világ szépségét.

A képek magyarázó szövegét írta:
TIMÁR SZANISZLÓ.

Ára díjazalmunkában 20 korona.

Megrendelhető a **LAMPEL R. féle** (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. ud. könyvkereskedésben
Budapest, Andrassy-út 21.

A ki

elegánsan, izlésesen óhajt öltözödni, az forduljon bizalommal az

Angol Király-hoz

BUDAPESTEN,
IV. Károly-körut 16.

KLEIN és SCHWARCZ

férfi szabók,
férfi-, fiu- és gyermekruha

nagy áruházához.
Legolcsóbb áraink:

Téli kabát	14 ftrtől feljebb
Városi bunda	30 „ „
Gazdász kabát szőrme bélessel	16 „ „
Bőr kabát szőrme bélessel	25 „ „
Kamgarn öltöny	12 „ „
Frack öltöny	32 „ „
Ferenc József öltöny	22 „ „
Jaquet öltöny	18 „ „
Smocking öltöny	20 „ „

Különlegességek ru- és gyermekruhákban.
Külön mértékosztály.

A 17637. számú „Egy vagy kétszínű vágányelrendezés hajók vontatására“

című 1899. szept. 18-ról kelt magyar szabadalomra **vevők vagy engedélyesek kerestetnek.**

Szíves ajánlatok „W. K. 6087.“ alatt **Mosse Rudolfhoz, Bécs, L. Seilerstätte 2. kőrtnek.**

Férfi és Női

Nemi Betegségeket

ugyszintén **Vér, Bőr- és Idegbajokat**

valamint **Férfiugyengeséget** (Impotentia)

Rendelő intézetében gyógyít biztos sikerrel a legrövidebb idő alatt, foglalkozási zavar nélkül, 26 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján kiváló gyogysikereiről általánosan elismert szakorvos

Dr. Kajdacsy József

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Budapest, IV., Kigyó-utca 5. I. em.

(Klotild-palota.)
Rendel 9—4-ig, este 7—8-ig.
Levelekre díjmentesen válaszol, gyogyszerekről gondoskodik.

Miért szenved? centifolia-kenőcsét

mikor énnék a biztos gyógyulására a legrejtőbb sebeknél is kilitása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputációt, ha Thierry A. gyogyszerész egyedül valódi használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használattal: a gyermek-ágyasok mellbajainál, a tejválasztás akadályainál, melkeményedésnél, vérhonyónál, mindenféle régi bajnál, nyit sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sósosuz, dagadt lábaknál, sőt csontszűrnél is: ütött, szurt, lött, vágott és roncsett sebeknél; az idegterestek kiválasztásánál, mint íveg- és faszilánk, homok, daratövis stb.; mindenféle daganat, kinővés, karbunkulus, új képződmények valamint ráknál, körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, menésztü kisebesedett lábak, nál. Égett sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegok fekvéstől eredt sebei, a nyakton támadt daganatot, vördaganatot, fülhajt és a gyermekok sebesedését stb. Széküldés csak az őszeg előzésre bekiülése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállítóval együtt 3 kor. 60 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető. Mindenképp óvak hamisítványok vételétől és kérem vigyázz, hogy minden tégelyen a cég: „Orangyal-gyogyszerár Thierry (Adolf) Limited Progradra“ bégeire legyen.

Thierry A. gyogysz. balzsama és centifoliakenőcse.

E két gyogyszerében teljelmulhatatlan szer, sőt csomagnál is nagyobb, annál értékesebb és hatékonyabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Mindnem mindig van hatással az orvos megérkezését, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy afféle sokszorosított ártalmatlan szöveteket használni, melyekért csak legelőbb a pénz dobjunk ki, hanem maradjunk csak a mellott a két régi elismerő, jó, ócska, megbízható, amellott teljesen ártatlan, világhírű szerrel, melyeknek minden csodálatos tulajdonának helye lenni. A hol a fent leírtottott vődjegyeket valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni az elismerő.
Thierry (Adolf) Limited Orangyal-gyogyszerára. Progradra Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Képz. raktár Budapeston: Török J. gyogyszerész. Zágrábban: Mittebach J. gyogyszerész és Bécsben: Brady Gy. gyogyszerész.

Polgár Sándor
m. kir. szab. nyert orvos m. és kőrtörész
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban.
Saját gyártmányu, m. k. szabaddal Polgár-féle **sérvkötő,** **hasköti,** **gőrcsőr ellent gummiharanya, orthopediai készületek, műlábak és kezok stb.**
Valódi francia különlegességek F. Bergerand filis, párisi gyárából.
Ár: Réálatlanul magas árjegyzék ingyen és bérmentve.

